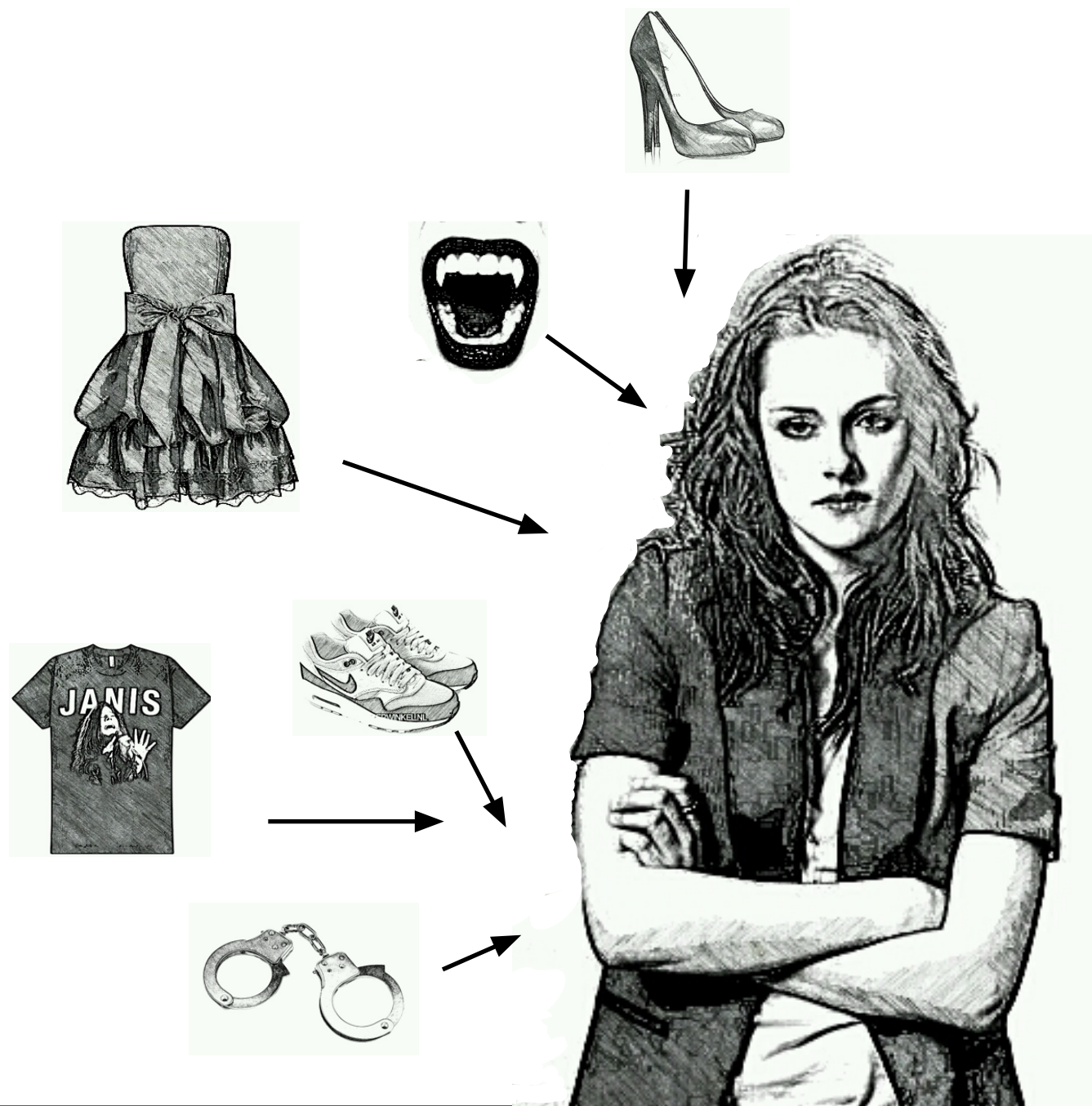

Fans en Fifty Shades

Een onderzoek naar de samenwerking op Fanfiction.net

Fans en Fifty Shades
Een onderzoek naar de samenwerking op Fanfiction.net

Geschreven door Sandra Bosch
Begeleiding van Sanne Koevoets

Master Thesis
Nieuwe Media en Digitale Cultuur
Universiteit van Utrecht
14 Augustus 2013

Bij deze een shout-out naar alle fanfictieschrijvers die mij wegwijs hebben gemaakt binnen het
FFN platform.

Ik wil graag Sanne Koevoets bedanken voor de goede begeleiding.

INHOUDSOPGAVE

INTRODUCTIE	5
I Aanleiding	5
II Relevantie en onderzoeksvraag	6
III Theoretisch kader	7
III.I Auteurschap en de lezer	7
III.II Digitaliteit	8
III.III Subcultuur	10
IV Methode	11
HOOFDSTUK 1 Wie heeft <i>Fifty Shades of Grey</i> geschreven?	13
1.1 Afkomst van <i>Fifty Shades of Grey</i>	13
1.2 Het traditionele publicatieproces	15
1.3 Samenwerking in een cultuur gedomineerd door vrouwen	16
1.4 Conclusie	18
HOOFDSTUK 2 Onderzoek naar het review-proces	20
2.1 Methode	20
2.1.2 Opzet van het onderzoek	22
2.2 Beschrijving platform en offline context	22
2.3 Verschillende rollen op het platform	26
2.3.1 Auteur	26
2.3.2 Beta-lezer	26
2.3.3 Reviewer	27
2.3.4 Taalgebruik	28
2.3.5 Toon van interactie	28
2.4 Inhoud reviews	29
2.5 Kwantitatief onderzoek op basis van review-categorieën	31
2.5.1 Manier van tellen	31
2.5.2 Resultaten	31
2.5.3 Aantal reviews per hoofdstuk	32
2.6 Power law	33
2.7 Interviews over gebruik beta-lezers	34
2.7.2 Geen beta-lezer	36
2.7.3 Het vinden van een beta-lezer op FFN	36
2.7.4 Ontwikkeling schrijfvaardigheid	37
2.8 Conclusie	38
HOOFDSTUK 3 Van fanon naar canon	39
3.1 Van FFN naar eigen blog	39
3.2 Het schrijfproces van James	40
3.3 Invloed van reviews op James	41

3.4 Nieuwe vorm van auteurschap	42
3.5 Creëren van online draagvlak	43
3.6 Marketing	44
3.7 Veranderingen in de uitgeverwereld	45
3.8 Conclusie	46
CONCLUSIE	48
REFLECTIE OP HET ONDERZOEK	50
BIBLIOGRAFIE	51
Bijlage A	55
Overzicht van de 25 onderzochte fanfictieverhalen	
Bijlage B	56
Tabel met de verdeling van de reviews over de negen categorieën	
Bijlage C	57
Verdeling van reviews zonder enige inhoudelijke opmerking	
Bijlage D	58
Algemene informatie over de onderzochte verhalen	

INTRODUCTIE

I Aanleiding

Het wereldwijd best verkochte boek van 2012 is het eerste deel van de erotisch romantische 'Fifty Shades triologie' *Fifty Shades of Grey*. Het werk van de Britse auteur E.L. James verkocht meer dan zeventig miljoen exemplaren tussen de maand maart en december¹ en haalde daarmee de verkoopcijfers van veel boekenhandelaren zoals Barnes en Noble voor 2012 uit het slop². Het is het meest verkochte e-book allertijden en een groot deel van het succes wordt toebedeeld aan de mogelijkheid van een anonieme aankoop van het seksueel expliciete werk via internet. Het werk *Fifty Shades of Grey* kreeg gemengde tot negatieve recensies, Jenny Colgan (2012) noemde het in haar recensie in de Guardian een veilig boek, waar zelfs grappige momenten inzitten en helemaal niet veel seks: "It is jolly, eminently readable and as sweet and safe as BDSM (bondage, discipline, sadism and masochism) erotica can be without contravening the trade descriptions act." Alessandra Stanley (2012) was in haar recensie in de New York Times ook niet onder de indruk. Ze stelt dat het werk geen enkel taboe doorbreekt en een typische formule hanteert: Een rijke, knappe vrijgezel valt voor een jonge, onschuldige schoonheid. Ze schrijft: "E.L. James . . . . wrote a typical romance novel, added some atypical sex and became an internet sensation." Colgan stelde "*Fifty Shades of Grey* is the huge erotic breakout novel of the digital download revolution." Inhoudelijk is het boek niets nieuws, erotica is er allang. Elaine Sciolino (2013) merkt op in de New York Times dat erotica vooral in Frankrijk allang bestaat en populair is, en dat het werk van E.L. James lang niet zo goed is als het bestaande werk. Toch was tot haar verbazing *Fifty Shades of Grey* ook in Frankrijk een hit.

Fifty Shades of Grey was oorspronkelijk geschreven als een fanfictie werk en gratis online verkrijgbaar onder de naam 'Master of the Universe'. Een fanfictieverhaal is een verhaal geschreven door een fan gebaseerd op zijn of haar favoriete verhaalwereld, waarbij een fan een liefhebber is die produceert zonder winstbejag (Jenkins 1992). Het gaat hierbij om een bestaand werk uit de populaire media. Deze fans komen bij elkaar op een online platform zoals fanfiction.net en publiceren zelf en/of lezen daar fanfictieverhalen. In dit onderzoek wordt er naar *Fifty Shades of Grey* verwezen als een werk. Ander fanfictie werk worden verhalen genoemd, geschreven door schrijvers of auteurs.

Hoe kan het dat juist dit werk zo goed verkoopt? Zit het in de oorsprong als fanfictieverhaal? Heeft deze subcultuur een platform gecreëerd waar collectief wordt gewerkt aan verhalen waar een veel groter publiek een potentiële koper van is? Verandert de community populaire media op een manier waar de traditionele uitgevers hun vingers niet aan willen branden?

Theodor Adorno en Max Horkheimer (2007) schreven in 1947 over de cultuurindustrie, waarmee ze de commerciële massaproductie van kunst- en cultuurproducten bedoelden (p204). Zij stelden dat door de ontwikkeling van deze cultuurindustrie, met name op film en popmuziek;

---

¹ Volledige artikel in The Guardian <http://www.theguardian.com/media/2013/mar/26/fifty-shades-random-house-record-profit> bezocht op 6 juni 2013

² Volledige artikel in de New York Times: <http://mediadecoder.blogs.nytimes.com/2012/08/21/barnes-noble-narrows-its-losses-as-fifty-shades-of-grey-boosts-sales/> bezocht op 14 juli 2013

alles wat hier gemaakt wordt hetzelfde is. Zij schreven dat deze cultuurproducten gemaakt worden, zodat het gemakkelijk behapbaar is voor het publiek. Dit wordt volgens hen gedaan door steeds hetzelfde idioom en schema te gebruiken. De details zijn volgens Adorno en Horkheimer wel verschillend, maar onder elkaar inwisselbaar. Volgens hen kan er alleen kunst gemaakt worden als deze niet aan de randvoorwaarden van winstbejag hoeven te voldoen. Door het winstoogmerk komt het maken van cultuur in de cultuurindustrie in de visie van Adorno en Horkheimer vanuit een niet authentieke plek.

Alle cultuurproducten afkomstig uit de cultuurindustrie zijn volgens Adorno en Horkheimer hetzelfde. Zet de subcultuur van de fanfictieschrijvers zich hier bewust of onbewust tegen af? Deze subcultuur wordt niet gehinderd door winstbejag, aangezien er geen geld wordt verdiend en er wordt geschreven uit liefde. Fanfictie is een reactie op het al geschrevene, namelijk de bestaande verhaalwerelden uit populaire media. Is het resultaat, zoals *Fifty Shades of Grey*, een werk waar veel behoefte aan is, maar door het systeem van het traditionele publicatieproces, dat valt onder Adorno en Horkheimer's cultuurindustrie, nooit gepubliceerd zou worden?

II Relevantie en onderzoeksvraag

De stap van subcultuur naar bestseller is opmerkelijk. De subcultuur van fanfictie was gesloten en nu is er een werk doorgebroken naar de bestsellerslijsten. Het fanfictiedomein wordt gedomineerd door vrouwelijke schrijvers. Joanna Russ schreef in 1983 over het structureel onderdrukken van vrouwelijke schrijvers in het publicatieproces van toen. Hier werden producten uit creatieve processen van vrouwen niet als kunst, maar als nijverheid of ambacht gezien. Francesca Coppa (2011) stelt dat deze structuur nog steeds te zien is in de hedendaagse cultuurproductie. Het is om die reden dat zij het jammer vindt dat vaak in fanfictiepublicaties buiten de subcultuur, alleen screennamen worden gebruikt of een fanfictieverhaal als collectief product (van een community) wordt gezien en niet wordt gepubliceerd als een werk met de correcte auteursnaam erbij.

Vanwege deze afwijkende demografie ten opzichte van de schrijvers in het traditionele publicatieproces is het interessant om te bekijken in hoeverre deze groep bezig is met het ontwikkelen van een eigen stem. Heeft deze subcultuur een eigen structuur, taalgebruik en manier van werken of een mogelijkheid tot deze zaken, dat met een werk als *Fifty Shades of Grey* naar buiten is gekomen? Vandaar de volgende onderzoeksvraag:

Produceert de Twilight community op FFN cultuurproducten die via het traditionele publicatieproces niet zouden bestaan?

III Theoretisch kader

III.1 Auteurschap en de lezer

Literatuurwetenschapper Roland Barthes introduceerde het idee van de 'dood van de auteur' in het essay 'La mort de l'Auteur' (1967). Hij stelde dat de lezer het punt is waar een verhaal bij

elkaar komt en de ruimte is waar het verhaal een eenheid vormt. De auteur is nadat het verhaal is geschreven niet meer relevant en belangrijk. (p3) Dit post-structuralistische concept is van belang voor dit onderzoek omdat het de macht van de auteur ter discussie stelt door de lezer te zien als degene die betekenis geeft. Adorno en Horkheimers benadering komt vanuit de kritische theorie van de Frankfurter Schule, waarbij er op een top-down manier gedacht werd over cultuurconsumptie (Taylor 2001). Barthes (1981) legt de nadruk juist op de betekenisgeving van de lezer. Hij ziet 'de auteur' als een modern figuur dat is ontstaan in de Middeleeuwen met de komst van de macht van het individu. Hij stelt dat vanaf toen men waarde is gaan hechten aan 'de persoon' van de schrijver. (p1) Volgens Barthes is deze status onterecht aangezien het verhaal volgens hem wordt ingevuld door de lezer (p3).

In de jaren zestig ontstaat het 'reader-response criticism' als nieuwe school binnen literatuurtheorie, gebaseerd op het belang van de ervaring van de lezer. Deze school legt de nadruk op betekenisgeving van de lezer en ziet hem of haar als een belangrijk deel van het werk. Deze school staat haaks op het formalisme waarin er alleen naar de tekst zelf wordt gekeken en de lezer buiten beschouwing blijft. Een van de grondleggers van reader-response criticism is wetenschapper in 'English education' Louise Rosenblatt. In haar essay 'Toward a Transactional Theory of Reading' (1969) beschrijft ze haar kijk op de rol van de lezer en zet ze zich af tegen de formalistische school.

"We cannot simply look at the text and predict the poem. The text is a necessary, but not a sufficient, condition of the poem. For this, a reader or readers with particular cultural and individual attributes must be postulated. The author, at the time of its creation, is the first reader. At a later time, even the author himself has a different relationship with the text; there are many stories about this. So it is with a potentially infinite series of other readers of the text." (p35)

"Hence my [Rosenblatt (1968)] continuing insistence on the idea that the *poem* is what the reader lives through under the guidance of the text and experiences as relevant to the text." (p38)

Rosenblatt ziet tekst als medium waar de lezer invulling aan moet geven.

Vanuit de kritische theorie is met de komst van nieuwe media verder gebouwd op de veranderende concepten van 'auteur' en 'lezer', waarbij ook veel aandacht is voor de vervagende grens tussen 'consument' en producent'. Nieuwe media en literatuurwetenschapper Jay David Bolter (1990) stelt in zijn boek *Writing Space: The Computer, Hypertext, and the History of Writing* dat doordat tekst in elektronische media niet meer 'fixed' is, de autoriteit van de auteur direct in het gedrang komt (p153). Hij ziet het idee van Barthes tot leven komen door de mogelijkheden van samenwerking aan een tekst via nieuwe media.

Mediawetenschapper Mirko Tobias Schaefer beschrijft in zijn boek *Bastard Culture!* (2011) hoe de komst van nieuwe media en laagdrempelige software de cultuurproductie verandert. Schaefer (2011) schrijft over de vervaagde grens tussen consument en producent en de komst

van online participatiecultuur. Door online distributie van de digitale producten worden consumenten uitgevers en curators.

Joana Russ (1982) beschrijft in haar publicatie *How to suppress Women's Writing* hoe vrouwen structureel buiten werden gesloten en weinig kans op publicatie hadden door het werk van vrouwen niet als economische arbeid, maar als nijverheid werd gezien. Mary Celeste Kearney (2006) ziet hier middels nieuwe media en de vele mogelijkheden voor productie en publicatie verandering in komen (p137).

Trebor Scholz (2008) nuanceert het algemene opportunisme dat volgens hem verbonden is aan de term web 2.0. Beloftes zoals openheid, authenticiteit, het terugbrengen van controle, het delen van code, het decentraliseren van autoriteit, vrijheid van delen en hergebruik en als belangrijkste: het bouwen op het werk en inspanningen van anderen zijn volgens hem gecreëerd om een nieuw enthousiasme te generaliseren voor het web (p1). Maar het opportunistische idee dat het online platform garant staat voor succes door de samenwerking tussen mensen die elkaar online ontmoeten bestaat nog steeds. Dit is te zien aan termen zoals 'ready-made audience' (Kurkjantrick 2004) een fenomeen als 'crowdfunding' waarbij geld wordt opgehaald in kleine bedragen bij een grote groep mensen en van deze een betrokkenheid wordt verwacht (Howe 2006) en de aanwezigheid van bedrijven op sociale netwerken (Verver 2011).

III.II Digitaliteit

Media- en communicatiewetenschapper Espen Aarseth (1997) beschrijft het creëren van cybertekst als een gecompliceerd proces dat helemaal verweven is met de eigenschappen van de online wereld. Hij gebruikt de termen 'cyber text' en 'ergodic text' door elkaar. Hij ziet teksten als een machine die mechanisch tekens consumeert en produceert. Daarmee wil hij zeggen dat een lezer constant keuzes maakt wanneer hij of zij leest. Hij wil cyber text niet definiëren als medium, maar op de manier waarop een tekst gecreëerd wordt. Volgens Aarseth moet een digitale tekst iets multilineair of als iets driedimensionaal gemaakt worden. Hij stelt:

"Cyber text shifts the focus to the cybernetic intercourse between the various part(icipant)s in the textual machine" (p22)

Wetenschapper in geletterdheid Piret Viires (2005) stelt dat de meest interessante vorm van cyberliteratuur fanfictie is. Door de digitaliteit worden de teksten deel van cyberliteratuur en zijn er opeens veel meer mogelijkheden voor deze teksten. Viires (2005) gebruikt voor cyberliteratuur de volgende definitie:

"The most comprehensive definition of cyberliterature would proceed from the concept of digital literature - namely, literature created and presented by means of computer presented mostly in WWW, but also on CD or on a computer hard drive." (p 154)

Het zijn dus digitaal geschreven teksten, die digitaal gepresenteerd worden. Ze worden volgens Viires gekenmerkt door hyperlinks naar andere teksten, of links naar delen van dezelfde tekst of links naar multimedia die zorgen voor interactiviteit.

Op fanfiction.net staat in hun 'guidelines' de volgende regel als derde genoteerd:

"Everyone here is an aspiring writer. Respect your fellow members and lend a helping hand when they need it. Like many things, the path to becoming a better writer is often a two way street."³

Samenwerking tussen de lezers en schrijvers is dus een groot deel van het proces. Paul Booth (2010) stelt in *Online Fandom: New Media Studies* dat door het interactieve proces van fanfictie de pagina met het gepubliceerde verhaal of hoofdstuk als een geheel moet worden bekeken. De lezer van het verhaal leest namelijk ook de 'reviews' en de 'comments' van de andere lezers en kan hier ook weer op reageren. Deze horen hierdoor volgens hem bij het verhaal, en moeten niet alleen als reactie op maar als deel van de tekst gerekend worden. Booth stelt dat nieuwe mediastudies blijven hangen in de noties van traditionele media. Hij stelt dat er naar nieuwe media moet worden gekeken met een 'playful' perspectief, neigend naar game studies, en ziet fanfictie hier als een goed voorbeeld. Hij stelt dat de verhalen zich afspelen in een context van een online, continu veranderend, samenwerkend en openbaar spel dat gespeeld wordt met en binnen de media.

'Online fandom' bestaat volgens communicatiewetenschapper Nancy Baym (2009) sinds begin jaren zeventig. Het was volgens haar een van de eerste fenomenen die uit de online wereld opkwamen. Nog voordat deze wereld het internet werd genoemd, waren er gebruikers die mailinglijsten opzetten om met elkaar over science fiction verhalen te praten. Later, met de verdere ontwikkelingen van het internet, werden deze mailinglijsten online communities die niet alleen teksten produceerden, maar allerlei multimedia zoals fanvideo's op YouTube, animaties en screensavers die samen onder de noemer 'fanart' vallen.

Fans die over hun favoriete personages en verhalen schrijven waren er, volgens auteur en journalist Ewan Morrison (2012) in de Guardian, al veel eerder dan de jaren zeventig. Hij ziet de eerste officiële versies ontstaan rond 1930, toen de fans van Sherlock Holmes de 'Sherlock Holmes Literary Society' oprichtten waarin fanfictie gepubliceerd werd. De teksten werden gepubliceerd in fanmagazines oftewel 'fanzines'. Volgens Morrison werd het fenomeen grootschaliger met de populariteit van fanzines voor Star Trek fans, met als grootste fanzine 'Spockanalia', opgericht in 1967.

Zoals in het eerste deel van het theoretisch kader is beschreven, zijn de concepten van 'lezer' en 'auteur' sinds de jaren zestig aan het veranderen. Deze concepten werden extra relevant door digitale literatuur en met name fanfictie (Viires 2005). Volgens Francesca Coppa (2012) is het discours van online fanfictie grofweg op te delen in twee kampen. De ene ziet fanfictie als

---

³ Volledige 'guidelines' staat op <http://www.fanfiction.net/guidelines/> bezocht op 2 mei 2013

iets 'collective' (Busse en Hellekson 2006, Booth 2010) een verzameling van verhalen, fans en reacties. Het andere kamp ziet fanfictie als iets 'collaborative' (Turk en Johnson 2012, Stutsman 2012) waarin de samenwerking tussen de fans centraal staat en er een grote vervaging is van de macht van de auteur. In het discourse is het opportunisme dat Scholz beschrijft terug te zien bij wetenschapper in geletterdheid Rebecca W. Black (2005a,b). Zij is erg positief over de mogelijkheden voor de ontwikkeling van schrijfvaardigheid middels fanfictie. In haar onderzoek naar het platform FFN ziet zij dat de schrijvers elkaar helpen door elkaar opbouwende kritiek te geven, waardoor niet alleen hun schrijfvaardigheid verbetert maar ook hun vermogen tot een 'close reading' van het bestaande werk waarop ze hun verhalen baseren en de fanfictieverhalen van anderen (2005a p125-126).

In fanfictie wordt de bestaande verhaalwereld veranderd of uitgebreid. Het is de vraag of de fanfictieauteur dit doet om de auteur van het originele werk te ondermijnen. Hij of zij is in eerste instantie een fan, een liefhebber, die zonder winstbejag in zijn of haar vrije tijd deze activiteit uitoefent (Jenkins 2006). Communicatiewetenschapper Kembreu McLeod (2005) ziet de aanpassing op populaire media ook gebeuren bij het fenomeen 'mash-ups' waarbij twee verschillende muziknummers worden vermaakt tot een nieuw nummer. Hij stelt: "With mashups, one of the underlying motivations of bedroom computer composers is to undermine, disrupt, and displace the arbitrary hierarchies of taste that rule pop music" (p84).

III.III Subcultuur

Socioloog en mediawetenschapper Dick Hebdige (1979) gebruikt de definitie van subculturen van Hall et al waarin er uit wordt gegaan van een cultuur die als raw material wordt gezien voor de subcultuur om zich tegen af te zetten. "each subculture represents a different handling of the 'raw material of social. . . existence (Hall *et al.*, 1976a). But what exactly is this 'raw material'?" (p80) Hebdige vraagt zich af wat de raw material precies is, aangezien het volgens hem altijd om een gemedieerde werkelijkheid gaat.

Onder andere Fornas (1995) heeft kritiek op de benadering van Hebdige, omdat Hebdige er volgens hem van uitgaat dat een subcultuur een homogene groep is en de nadruk legt op de tweedeling tussen mainstream en subcultuur. Fornas stelt dat er binnen de subcultuur veel verschillende onderlinge relaties en hiërarchieën mogelijk zijn.

Socioloog van cultuur Sarah Thornton (1996) stelt dat er naar het mediagebruik binnen de subcultuur gekeken moet worden om een goed begrip te krijgen van de subcultuur. Zij maakt een onderscheid tussen massamedia en gespecialiseerde media, hiermee bedoelt zij de media die binnen de subcultuur wordt gebruikt zoals nichemediën en micromedia. Zij stelt dat hierbij beelden uit de massamedia een andere betekenis kunnen hebben voor leden van een subcultuur doordat deze massamedia andere culturele connotaties hebben.

Thornton heeft de term 'subcultural capital' ontwikkeld. Deze term duidt de belichaming van de immersie in een subcultuur van een individu. Bijvoorbeeld door middel van de juiste kledingmerken, het juiste taalgebruik en het op de hoogte zijn van de laatste ontwikkelingen. Zij ziet media hierbij als belangrijkste factor in de verspreiding van 'subcultural capital'.

Miles (2000) stelt dat jongeren niet passief de beelden van media ondergaan, ze selecteren en transformeren beelden en ideeën die door media worden verspreid en stellen aan de hand daarvan hun eigen identiteit samen.

Voor dit onderzoek wordt de fanfictie community gezien als een subcultuur die zich op een productieve manier verhoudt tot de populaire, mainstream media. Het vormen van een identiteit binnen een subcultuur, zoals Miles (2000) en Thorton (1996) het formuleren, past bij fanfictie aangezien de schrijvers de concepten en beelden uit de massamedia pakken en transformeren naar iets waar ze hun eigen (screen)naam bij zetten.

IV Methode

Om de onderzoeksvraag te beantwoorden is dit onderzoek opgesplitst in drie delen. In het eerste deel wordt er een vooronderzoek verricht naar online fandom en de verschillen met het traditionele publicatieproces. Hierbij wordt gekeken in hoeverre *Fifty Shades of Grey* een product is van deze subcultuur en hoe het schrijfproces binnen online fandom verschilt van het bestaande auteurschap.

In het tweede deel is een etnografisch onderzoek verricht naar de Twilightcommunity waar *Fifty Shades of Grey* vandaan komt, middels een participerende observatie zoals het geformuleerd is door Boelstorff, Nardi, Pearce en Taylor (2012) in het boek *Etnography and Virtual Worlds*. Zij stellen dat de beste methode om een online cultuur te doorgronden en de onderlinge relaties en hiërarchieën te begrijpen de onderzoeker moet deelnemen aan een community en hierbij verschillende bestaande technieken moet gebruiken om zoveel mogelijk informatie te verzamelen. De manier van elkaar beoordelen en kritiek geven binnen de community is relevant voor de status van het auteurschap en de vraag naar het collectieve eindproduct.

In deze participerende observatie is er als deelnemer en middels externe bronnen een analyse gemaakt van het platform. Daarna is ingezoomd op de manier waarop auteurs en lezers op elkaars verhalen reageren. Deze reacties, die reviews hetten, zijn op basis van deze observatie ingedeeld in negen categorieën. Om te zien hoe de verdeling is over deze negen categorieën zijn er van 25 fanfictieverhalen uit de Twilightcommunity, die tijdens het onderzoek zijn geüpdate met een nieuw hoofdstuk, alle reviews onderzocht en ingedeeld (in totaal 3655 reviews). Hierbij is onderscheid gemaakt tussen reviews die specifiek benoemen wat goed of slecht is aan een verhaal en reviews die alleen algemene opmerkingen bevatten, om te onderzoeken in hoeverre er inhoudelijk wordt gereageerd.

In het laatste deel van de participerende observatie zijn negentig interviews gehouden met fanfictieauteurs die tijdens het onderzoek (juni-juli 2013) actief waren op het platform. Er is hun gevraagd hoe zij de feedback van de lezers ervaren en in hoeverre zij deze opzoeken om hun schrijfvaardigheid te verbeteren.

Om te zien waarom juist het werk van E.L. James een mainstream succes werd is er in het derde deel van het onderzoek een historische reconstructie gemaakt van de weg van fanfictiewerk naar bestseller. Het fanfictiewerk koppelt zich los van de community en wordt binnen een paar maanden wereldwijd massaal aangeschaft. Is de community daarmee een voedingsbodem en/of een peiler voor bestseller potentie? In dit onderzoek is aan de hand van

een diepte-interview met E.L. James gekeken naar haar schrijfproces en via andere externe bronnen naar de aspecten die *Fifty Shades of Grey* een succes maakte. In de conclusie wordt vervolgens gereflecteerd op de resultaten van de drie onderzoeksdelen en de onderzoeksvraag beantwoord.

HOOFDSTUK 1

Wie heeft *Fifty Shades of Grey* geschreven?

Fifty Shades of Grey is een werk geschreven door E.L. James (Erica Leonard 1963) en in eerste instantie gepubliceerd door de Australische e-book uitgever The Writers' Coffee Shop in mei 2011. Het is het eerste deel van de trilogie met als opvolgers *Fifty Shades Darker* (2012) en *Fifty Shades Freed* (2012). Het werk was ooit geschreven als twee delen onder de naam 'Master of the Universe' en per hoofdstuk gepubliceerd op het online fanfictie platform Fanfiction.net (FFN) in de Twilight community. Zoals beschreven in de introductie heeft het werk voor ongekende verkoopcijfers gezorgd, vooral in digitale downloads (Colgan 2012).

Fanfiction.net (FFN) is een uitgebreid en populair online platform voor fanfictie. Het is een verzamelaarsplaats voor verschillende communities die gratis gebruikmaken van het format van het platform. De fanfictieschrijvers publiceren binnen de community zelfgeschreven verhalen die passen binnen de verhaalwereld van het bestaande werk of zetten de personages uit het bestaande werk in een andere wereld oftewel 'Alternate Universe' (AU). Op de *Harry Potter* boeken geschreven door J.K. Rowling na, worden de meeste fanfictieverhalen op FFN geschreven over de *Twilight* saga door Stephenie Meyer (2005).

1.1 Afkomst van *Fifty Shades of Grey*

Mediawetenschapper Staci Stutsman (2012) beschrijft in haar onderzoek over auteurs van blogs, de reacties op populaire blogs als 'communal authorship' omdat de auteur van de blog door de reacties beïnvloed wordt. De lezers geven kritiek, dragen ideeën aan en hebben volgens haar een grote invloed op de hoeveelheid van de posts en de tijd tussen het publiceren. Zij ziet deze reacties als het wegnemen van een deel van de macht van de schrijver. Volgens haar is het daarom ook aantrekkelijk voor een auteur om een boek uit te geven op basis van een blog zoals Julie Powell's *Julie and Julia, my year of cooking dangerously*. Dit soort boeken naar aanleiding van een blog worden volgens Powell in de uitgeverijsector 'blooks' genoemd. Bij een blook wordt het verhaal in tegenstelling tot een blog in retrospectief geschreven. Zo wordt de blog toch weer 'fixed' media, in die zin dat er geen expliciete participatie meer mogelijk is vanuit de lezer en de auteur de lezer en zijn reacties als extra personage gebruikt in het verhaal. Zo heeft de auteur weer meer controle over de tekst.

Om te zien in hoeverre er bij E.L. James sprake is van communal authorship moet gekeken worden naar de laatste versie van het werk dat online stond. 'Master of the Universe' stond eerst online met de mogelijkheid tot reacties per hoofdstuk en is nu een fixed werk. Volgens Adorno en Horkheimer (1947) past de cultuurindustrie alle producten aan aan hetzelfde schema en idioom. Het is daarom interessant om te zien in hoeverre 'Fifty Shades of Grey' is aangepast in de eindredactie bij de stap van fanfictieverhaal naar gepubliceerd werk.

Wanneer we kijken naar de eindredactie die gedaan is door de uitgever van het e-book waarin 'Master of the Universe' verwerkt werd tot *Fifty Shades of Grey*, is deze minimaal.

In een onderzoek van de website 'Dear Author'⁴ werd de laatste versie van 'Master of the Universe' vergeleken met *Fifty Shades of Grey* door ze door drie verschillende vergelijkingmachines te onderzoeken. De machine Turintin stelde dat de tekst voor 89% gelijk was. In het onderzoek met de machine Yoshikoder werd er vooral naar de woorden die anders waren gekeken. Het blijkt hier vooral te gaan om de namen. De naam Edward Cullen (personage uit Twilight) is veranderd in Christian Grey en de naam Isabella Swan (personage uit Twilight) is veranderd in Anastacia Steele. Ook de andere personages met de Twilight namen zijn veranderd in iets nieuws. Wanneer we kijken naar de resultaten uit Turintin in de volgende afbeelding zien we de tekst die gelijk is in rood:

wait at the bar for what feels like an eternity for the pitcher of beer and eventually return to the table. "You've been gone so long," Rose scolds me. "Where were you?" "I was waiting in line for the restroom." Jacob and Eric are having some heated debate about our local baseball team. Jake pauses in his tirade to pour us all beers and I take a long sip. "Rose, I think I'd better step outside and get some fresh air..." "Oh Bella, you are such a lightweight." "I'll be five minutes." I make my way through the crowd again. I am beginning to feel nauseous and my head is spinning uncomfortably, and I'm a little unsteady on my feet. More unsteady than usual. Drinking in the cool evening air in the parking lot makes me realize exactly how drunk I am. My vision has been affected and I'm really seeing double of everything, like in old re-runs of Tom and Jerry Cartoons. I think I'm going to be sick. Why did I let myself get this messed up...? "Bella." Jake has joined me. "You okay?" "I think I've just had a bit too much to drink." I smile weakly at him. "Me too," he murmurs and his dark eyes are watching me intently. "Do you need a hand?" he asks and steps closer, putting his arm around me. "Jake, I'm okay, I think I've got this..." I try and push him away, rather feebly. "Bella, please," he whispers and now he's holding me in his arms, pulling me close. "Jake, what are you doing?" "You know I like you, Bella. Please." He has one hand at the small of my back holding me against him, the other at my chin tipping back my head. Holy Crow... he's going to kiss me. "No Jake, stop... No." I push at him, but he's a wall of hard muscle and I cannot shift him. His hand has slipped into my hair and he's holding my head in place. "Please, Bella," he whispers against my lips and his breath is soft and smells sweet, of margarita and beer. He gently trails

We kunnen dus stellen dat de tekst niet is aangepast door de uitgever. *Fifty Shades of Grey* zoals het is uitgegeven is qua stijl, schema en idioom gelijk aan het product 'Master of the Universe' dat binnen het fanfictieplatform zo populair werd. We kunnen daarmee stellen dat op

⁴ Het volledige artikel op <http://dearauthor.com/features/industry-news/master-of-the-universe-versus-fifty-shades-by-e-l-james-comparison/> bezocht op 2 mei 2013

de namen van de personages na, *Fifty Shades of Grey* een product is van de online fanfictie subcultuur. Daarmee valt het buiten de cultuurproductie zoals het door Adorno en Horkheimer is geformuleerd.

Fanfictie is gebaseerd op bestaand werk dat populair is en veel fans heeft. Zo kan er een community ontstaan van auteurs en lezers die over dezelfde verhaalwereld schrijven. Op die manier wordt er naar aanleiding van het canon een 'fanon' gecreëerd. Door het werken met een bestaande verhaalwereld is niet het gehele werk door de fanfictie-auteur zelf verzonnen. Dit geeft een vraag over ownership.

Wanneer we kijken naar de gelijkenissen tussen *Twilight* en *Fifty Shades of Grey* heeft een fan op de blog van Jamie Gold in de comments over een post over fanfictie een uitgebreide lijst met overeenkomsten opgesteld⁵, deze leidt zij als volgt in:

"The similarities between *Twilight* and FSoG go beyond well-known tropes, in my opinion. Characters are about far more than their names, and the characters in this series share so many similarities to the *Twilight* characters that it's clear they are not "original" to E.L. James.

Lezer Diana op de review site Goodreads.com merkte op:

"Why is FS [Fifty Shades] set in Washington State? Why is "Ana" clumsy? Why does she like classic novels? Why does she blush and bite her lip? Why is "Christian" adopted? Why does he have "dark, copper-colored hair"? Why does he play the piano? Basically, how do these character traits and the setting serve *this* story? The only answer I can see is that it's because that's how they were in *Twilight* (a series that is copyrighted)."

Er is dus een sterke gelijkenis tussen *Twilight* en *Fifty Shades of Grey*, ondanks 'the Alternate Universe'. De keuze om alleen de namen te veranderen levert daarom zoals in de comment hierboven vragen op over eigendomsrechten. Er zijn auteurs zoals Anne Rice die expliciet hebben gevraagd om geen fanfictie van hun werk te schrijven. Dit wordt op FFN gerespecteerd en het is dan ook niet mogelijk over haar werk te schrijven. De meeste auteurs zien de fanfictie echter als fangedrag en niet als bedreiging. J.K. Rowling heeft in 2003 aangegeven dat ze gevleid is wanneer mensen verhalen willen schrijven met haar personages.⁶

1.2 Het traditionele publicatieproces

Om te zien in hoeverre fanfictie van het traditionele publicatieproces verschilt moet het traditionele publicatieproces geformuleerd worden. De Nederlandse uitgeverij de Bezige Bij

---

⁵ Volledige artikel op: <http://jamigold.com/2012/03/when-does-fan-fiction-cross-an-ethical-line/> bezocht op 15 april 2013

⁶ Volledige artikel in de Guardian op: <http://www.theguardian.com/books/2012/aug/13/fan-fiction-fifty-shades-grey> bezocht op 2 augustus 2013

geeft aan op hun website⁷ dat manuscripten mogen worden toegestuurd mits ze enkelzijdig op A4 papier zijn geprint met een regelafstand van 1,5. Hierbij wordt aangegeven dat deze manuscripten worden nagekeken door een redactie van de uitgeverij, wat weken tot maanden kan duren. De website geeft aan dat wanneer een manuscript wordt afgewezen hier verder geen correspondentie over mogelijk is. In sommige gevallen worden er verbeteringen aangedragen en moet de auteur het opnieuw inleveren bij de uitgever, of de auteur wordt meteen uitgenodigd voor een gesprek.

FFN is een voornamelijk Engelstalig platform opgezet door een Amerikaan en E.L. James is een Britse auteur. Voor een formulering van het traditionele publicatieproces kijken we daarom ook naar het proces van uitgevers uit Engeland en de Verenigde Staten. Penguin Books geeft aan op hun website⁸ dat auteurs hun manuscripten niet mogen inzenden. De uitgever werkt uitsluitend via 'literary agents'. Dit zijn agenten die auteurs vertegenwoordigen; zij moeten manuscripten uitkiezen en daar de juiste uitgeverijen bij uitzoeken.

Om in aanmerking te komen bij een agent hoeft het werk nog niet af te zijn. Vaak wordt er een gedetailleerde beschrijving van het boek of de eerste drie hoofdstukken gevraagd (Reiss 2007). Auteurs kunnen dit werk als een open sollicitatie naar het agentschap sturen. Er is veel informatie te vinden over publiceren met tips voor aspirant-auteurs. Meerderen adviseren auteurs om zelf te fungeren als hun eigen agent en geven tips om hun manuscript onder de aandacht te brengen en hoe de auteurs het beste kunnen onderhandelingen over de intellectuele eigendomsrechten en de 'royalties' (Curtis 2003, Glatzer 2006). Penguin zelf verwijst naar de lijst met agentschappen die jaarlijks worden gepubliceerd in het *Writers' and Artists' Yearbook*.

Een auteur moet dus met een manuscript door de redactie van een uitgever komen, of met een plan een agentschap vinden. In beide gevallen zijn auteurs sterk afhankelijk van anderen of hun werk wel of niet gepubliceerd wordt. Mocht een manuscript zijn uitgekozen door een uitgever en de onderhandelingen zijn rond (door een agent of de auteur zelf) wordt er eerst door de uitgever redactiewerk uitgevoerd. Tilly Hermans, directeur van uitgeverij Augustus, vertelt in een interview met Hans Steketeer voor NRC Weekend, dat redactiewerk altijd in samenwerking is met de auteur. Toch blijft in dit redactieproces de auteur afhankelijk van de uitgever voor publicatie. Na het redactiewerk is er het design voor de omslag en daarna een promotiecampagne.

1.3 Samenwerking in een cultuur gedomineerd door vrouwen

Binnen de community is er sprake van samenwerking; het online platform is erg interactief en er worden door lezers veel 'reviews' geschreven bij elk hoofdstuk dat door de auteurs online geplaatst wordt. Net als de fanfictieschrijver zelf zijn de lezers expert op het gebied van de

---

⁷ Bekijk de informatie over manuscripten op: <http://www.debezigebij.nl/web/Contact/Manuscripten.htm> bezocht op 2 augustus 2013

⁸ Bekijk de informatie over publiceren op: <http://www.penguin.co.uk/static/cs/uk/0/aboutus/gettingpublished.html> bezocht op 23 juli 2013
Fans en Fifty Shades, een onderzoek naar de samenwerking op Fanfiction.net 16

verhaalwereld waarin ze zich begeven en van de personages. Ze hebben een mening over hoe deze personages zich in een 'Alternate Universe' (AU) zouden gedragen.

Kenmerkend en opvallend aan fanfictie is het percentage vrouwen dat hierin actief is. In het subhoofdstuk over de relevantie van dit onderzoek werd aan de hand van auteur Joana Russ (1983) al aangegeven hoe het schrijven door vrouwen niet waardig voor publicatie werd gevonden door het structureel niet als kunst te erkennen.

De groep schrijvers die nog minder aan het woord komen zijn de adolescente vrouwen. Binnen vrouwenstudies is er veel aandacht voor de conventies waarmee vrouwen opgroeien in deze maatschappij. Volgens Barbara Hudson (1984) is 'feminine adolescence' een onmogelijke identiteit. In eerste instantie omdat de adolescente fase pas in het begin van de twintigste eeuw werd erkend als een aparte levensfase. En vervolgens volgens Hudson een fase is geworden waarin jongens tot mannen worden gevormd en vrouwen hier tegen af worden gezet.

Volgens Xing Li⁹, de oprichter van FFN, is de grootste groep die aanwezig is op het platform vrouw en tussen de 13 en de 26 jaar oud. Het lijkt daarom een kans voor deze productieve subcultuur om wat ze niet in het reguliere canon gepubliceerd kunnen krijgen in het 'fanon' wel te produceren en te publiceren. Met het werk *Fifty Shades of Grey* is volgens de recensenten geen meesterwerk geschreven, maar er is wel een nieuwe vrouwelijke 'bestselling author' bij en het opent wellicht een deur naar een nieuw publiek en naar beter geschreven werk van hetzelfde genre.

Mary Celeste Kearney (2006) schrijft in haar publicatie *Girls Make Media* dat door de nieuwe media jonge vrouwen nu toegang hebben tot meer productiemiddelen dan ooit.

"In contrast to previous generations of female youth, whose forms of communication and creativity were largely restricted to writing and the domestic arts, girls today are using virtually every medium available, including film, music, periodicals and the Internet, to express themselves, explore their identities, and connect with others." (p3)

Kearney stelt dat deze ontwikkeling interessant is voor iedereen die conventionele 'gender dynamics' in media willen bevragen. Kearney definieert deze fase als vrouwen in de leeftijdscategorie van twaalf tot eenentwintig jaar oud. In deze fase zijn zij op zoek naar eigen identiteit en zijn volledig of deels afhankelijk van ouders.

In de Twilight community zit een grote groep jonge vrouwen en Kearney ziet in deze groep Donna Haraways voorspelling van de cyborg vorm krijgen. De nieuwe technologie geeft volgens haar deze groep meer ownership en productie- en publicatiemogelijkheden dan ooit tevoren. Zij stelt dat deze groep vrouwen en hun gebruik van technologie om media te produceren de nieuwste generatie van cyborgs zijn die, zoals Haraway voorspelde, de feministische beweging de eenentwintigste eeuw in zal leiden.

---

⁹ Volledige artikel op in TIME Magazine op: <http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,1001950,00.html> bezocht op 24 juni 2013
Fans en Fifty Shades, een onderzoek naar de samenwerking op Fanfiction.net 17

De fanfictionschrijver zet het verhaal naar eigen hand. Het gaat om de personages en hoe de fans deze beleven en niet om de intentie van de oorspronkelijke auteur voor deze personages. De auteur is voor de lezers niet meer relevant en dat is wat literatuurwetenschapper en filosoof Roland Barthes (1967) beschreef in 'De dood van de auteur'. Hij stelde dat de lezer het punt is waar het verhaal bij elkaar komt. Barthes koppelt het verhaal los van de auteur en vindt de lezer het belangrijkste.

Literatuurwetenschapper Anne Jamison onderzocht in haar onderzoek de verschillen tussen *Twilight* en Twilightfanfictie op FFN¹⁰:

"When it's [Fifty Shades of Grey] read as Twilight Fanfiction, it literalizes, inverts, or makes explicit what some readers identify as erotic and BDSM undertones in *Twilight*: "Fifty" (as he was known in the fandom) likes to withhold orgasms, and withholds certain kinds of romantic and physical (non-sexual) closeness, while Edward withholds sex (and therefore orgasms) but provides romantic and non-sexual closeness."

"Another facet my students commented on was that this Bella was a lot more developed, complex, and assertive than *Twilight* Bella. ALL the "SubBellas" in fanfiction (and there are a lot) are more assertive than *Twilight* Bella. Part of "All Human" fan fiction's project has been to provide a "corrective" for what many (though not all) strong women readers found to be annoyingly passive."

Aan deze verschillen is te zien dat de vrouwelijke fanfictieschrijvers de personages veranderen op een manier waarop zij zich beter kunnen identificeren met het verhaal.

1.4 Conclusie

Fifty Shades of Grey wijkt op meerdere manieren af van het traditionele publicatieproces. Ten eerste zijn de personages gebaseerd op de personages van *Twilight* zoals beschreven in hoofdstuk 1.1. De remix cultuur (waar fanfictie een voorbeeld van is) maakt regelmatig een discussie over copyrightwetten en intellectueel eigendom los (Lessig 2008). Wanneer we het concept van bestaande personages gebruiken helemaal doortrekken, quote iedere schrijver van ander werk, omdat taal werkt op een manier waarop dezelfde symbolen gebruikt worden om elkaar te begrijpen (Flusser 2002 p37). Intellectuele eigendomsrechten staan door het blokkeren van het gebruik van elkaars symbolen vaak creativiteit juist in de weg (McLeod 2005). Doordat er weinig verschil is tussen het fanfictie werk en de uiteindelijke publicatie zijn de overeenkomsten in het geval van *Fifty Shades of Grey* en *Twilight* erg expliciet te benoemen en duidelijk aanwezig. De auteur van *Twilight* Stephenie Meyer heeft geen juridische stappen ondernomen ten opzichte van *Fifty Shades of Grey*, maar de duidelijke overeenkomsten zijn opmerkelijk te noemen.

---

¹⁰ Volledige interview op: <http://fiftyshadesofpopculturetheory.blogspot.nl/2012/03/full-exchange-with-jason-boog-for.html> bezocht op 13 juli 2013

Het tweede verschil met het traditionele publicatieproces is dat er weinig redactiewerk is verricht door de uitgever. Uit hoofdstuk 1.2 blijkt dat er een redactie is om het werk te verbeteren, maar in de stap van 'Master of the Universe' naar *Fifty Shades of Grey* blijken nagenoeg alleen de namen van de personages veranderd. Dit is opmerkelijk en wijst erop dat de auteur wellicht een uitzonderlijke positie heeft gehad ten opzichte van de uitgever.

Het derde verschil is dat het werk tot stand is gekomen binnen de fanfictie community. Dit betekent dat lezers per hoofdstuk konden reageren op het verhaal. De auteur heeft daardoor tijdens het schrijven van veel verschillende mensen feedback gekregen. Naar dit proces is weinig onderzoek gedaan. Er is veel geschreven over de macht van de auteur die blogt en de invloed van de directe comments. Stutsman (2012) stelt dat de duidelijke aanwezigheid van de lezers veel invloed heeft op het proces van de auteur. Booth stelt dat de aanwezigheid van comments de totaalervaring van het lezen veranderen (Booth 2011). Aan het onderzoek van Jamison is te zien dat het personage Bella veel wordt veranderd binnen de Twilightfanfictie tot een meer daadkrachtige vrouw. Komt deze eenduidige verandering voort uit de cultuur of collectieve beleving van de fanfictieschrijvers? Om te zien hoe deze samenwerking precies in elkaar zit moet er gekeken worden naar de manier van werken op het platform. Dit wordt gedaan in het volgende hoofdstuk.

HOOFDSTUK 2 Onderzoek naar het review-proces

Door de in het voorafgaande hoofdstuk genoemde auteurs worden een aantal aannames gedaan over de invloed van de directe reacties van lezers op blogs en fanfictieverhalen. Ze worden gezien als factoren die de macht van de auteur verkleinen (Turk en Johnson 2012) of zelfs als co-auteurs benoemd in een 'communal authorship' (Stutsman 2012). Om te onderzoeken in hoeverre het proces van publicatie op een fanfictieplatform afwijkt van het traditionele publicatieproces is het nodig om deze aannames te testen. Het fanfictieverhaal 'Master of the Universe' is gepubliceerd als *Fifty Shades of Grey* met als (bijna) enige verandering de namen van de personages. Het publicatieproces van uitgeverij The Writers' Coffee Shop heeft dus geleid tot weinig eindredactie. We kunnen daardoor stellen dat het redactiewerk op het verhaal plaats heeft gevonden binnen de Twilight community op FFN met het verhaal 'Master of the Universe'.

Binnen FFN wordt op verhalen gereageerd via 'reviews'. 'Master of the Universe' is net als alle andere verhalen op FFN gepubliceerd per hoofdstuk vanuit een account met de naam 'Snowqueen's Icedragon'. Op FFN heeft ieder hoofdstuk een eigen pagina en kan iedereen met een account een 'review' schrijven. Deze zijn openbaar en staan met datum van publicatie en gebruikersnaam onder het desbetreffende hoofdstuk.

'Master of the Universe' staat niet meer op FFN gepubliceerd en de reviews zijn daardoor niet meer beschikbaar. Om te zien wat deze reviews toevoegen aan het schrijfproces worden in dit onderzoek de huidige reviews onderzocht binnen de Twilightverhalen op FFN. In dit verdere onderzoek zal naar het schrijven, publiceren, lezen en reageren op reviews verwezen worden als het 'review-proces'. De werkingen van het review-proces op FFN zijn onderzocht door middel van een etnografisch onderzoek binnen de Twilight verhalen op FFN. In etnografisch onderzoek wordt als deelnemer het platform geobserveerd en de cultuur onderzocht. Hierbij wordt gekeken naar onderlinge relaties, hiërarchie, manier van spreken en dergelijke. Deze observaties zullen worden aangevuld met kwantitatieve data en interviews afkomstig uit dezelfde fieldsite.

2.1 Methode

Sociologe van technologie Christine Hine (2001) beschrijft in haar boek *Virtual Ethnography* hoe het internet op twee manieren benaderd kan worden. De eerste is het internet zien als cultuur, en de tweede is het internet zien als cultuur artefact (p8). Om het review-proces te onderzoeken moeten we begrip krijgen voor de onderlinge interactie en de betekenis daarvan. Het is daarom relevant voor dit onderzoek om internet als cultuur te zien. Hine beschrijft dat sinds de komst van computer-mediated communication verschillende onderzoeksvelden dit veld hebben willen claimen (p18). Zij ziet de voordelen van de verschillende methoden bij elkaar komen in etnografisch onderzoek:

Ethnography is a way of seeing through the participants' eyes: a grounded approach that aims for a deep understanding of the cultural foundations of the group. The use of

different ways of observing and communicating with participants provides a kind of triangulation through which observations can be cross-checked. (p21)

In dit onderzoek is gekozen voor een etnografische methode omdat het platform deel is van een subcultuur dat cultuurproducten produceert. Het is daarom een logische keuze om het platform en het review-proces als cultuur te analyseren. Er is gekozen om te werken aan de hand van de methode zoals die omschreven is door Boelstorff, Nardi, Pearce en Taylor (2012) in het boek *Etnography and Virtual Worlds*. Zij beschrijven etnografisch onderzoek als een manier om:

“We aim to study virtual worlds as valid venues for cultural practise, seeking to understand both how they resemble and how they differ from other forms of culture.” (p1)

Deze omschrijving sluit aan bij wat in dit onderzoek gedaan moet worden om de hoofdvraag te beantwoorden. Er moet worden gekeken naar de cultuur van het schrijven en reviewen en hoe dit zich manifesteert in de virtuele wereld van het online platform. Daarna kan het vergeleken worden met het traditionele publicatieproces. In dit onderzoek wordt FFN gezien als een virtuele wereld. Boelstorff et. al. (2012) hebben het begrip ‘virtual world’ afgebakend door het fenomeen te laten voldoen aan de volgende karakteristieken:

“First, they are *places* and have a sense of *worldness*. They are not just spacial representations but offer an objectrich environment that participants can traverse and with which they can interact. Second, virtual worlds are multi-user in nature; they exist as shared social environments with synchronous communication and interaction. While participants may engage in solitary activities within them, virtual worlds thrive through co-inhabitation with others. Third, they are *persistent*: they continue to exist in some form even as the participants log off. They can thus change while any one participant is absent, based on the platform itself or the activities of other participants. Fourth, virtual worlds allow participants to *embody* themselves, usually as avatars (even if “textual avatars,” as in text-only virtual worlds such as MUDs), such that they can explore and participate in the virtual world.” (p7)

Boelstorff et. al. (2012) waarschuwen ervoor om ‘networked environments’ niet te zien als virtual worlds. Hierin wijken zij af van Hine (2001) die in alle CMC cultural practise ziet. Boelstorff et al. zien Facebook en MySpace niet als virtual worlds, maar als networked environments door het gebrek aan worldness en embodiment op deze websites. In dit onderzoek wordt de methode van Boelstorff et al. aangehouden omdat hun methode goed is uitgewerkt en al de door hun aangeraden manieren voor dataverzameling aanwezig zijn op het FFN platform.

Ik ben het met Hine eens dat alle CMC cultural practise bevatten. Bovendien wil ik beargumenteren dat het FFN platform meer is dan een networked environment. Het heeft niet de opzet van een fantasy wereld zoals virtuele werelden als ‘World of Warcraft’ en ‘Second Life’, maar door de gedeelde activiteit en beleving waarvoor het platform is gemaakt, is er sprake van een wereld met daarbinnen verschillende rollen. De gebruikers hebben avatars en nemen een rol aan binnen de activiteit die wordt gedeeld op het platform. Ze worden allemaal lezers,

sommige schrijvers, ze worden reviewers en sommige BETA reviewers. Dit zijn rollen binnen het platform die zij buiten het platform niet aannemen. Ze hebben eigen begrippen, afkortingen en manier van elkaar aanspreken. Dit maakt dat het een wereld wordt apart van de realiteit. Het gaat om de interactie van de deelnemers met elkaar vanuit de bovengenoemde rollen. FFN is een platform dat bewust, maar ook onbewust bezig is met cultuurproductie.

2.1.2 Opzet van het onderzoek

In een etnografisch onderzoek wordt door deel te nemen een observatie gemaakt. Deze observatie kent, zoals Boelstorff et al. (2012) de methode beschrijven, meerdere facetten en technieken. De opzet van het onderzoek is om eerst een beschrijving te maken van het platform en de offline context. Hiervoor worden eigen ervaringen en observaties gebruikt en voor verificatie externe bronnen. Het afgebakende onderzoeksveld wordt door Boestorff et al. de 'fieldsite' genoemd. In dit onderzoek is de fieldsite het review-proces binnen de momenteel (juni-juli 2013) actieve verhalen gebaseerd op 'Twilight' binnen FFN. Hiervan wordt een gedetailleerde analyse gemaakt gebaseerd op de participerende observatie. Deze observatie bestaat uit ervaringen op het platform, kwantitatieve gegevens verzameld op de fieldsite, en interviews en interactie met auteurs op de fieldsite.

In de participerende observatie is gekeken naar de verschillende rollen op het platform. Vanuit deze rollen is de toon van de interactie onderzocht. Op basis van deze rollen en interactie zijn alle reviews in te delen in negen categorieën. Deze categorieën worden beschreven en daarna is er bij 25 verhalen geteld hoe de verdeling is over deze categorieën. Hierbij is ook een onderscheid gemaakt tussen inhoudelijke en niet-inhoudelijke categorieën. Aan de hand van deze cijfers zijn er meerdere conclusies getrokken over de werkingen binnen het review-proces en het platform. Om meer te kunnen zeggen over de beleving en de ervaring van de auteurs in het review-proces zijn er negentig kwalitatieve interviews gehouden met actieve auteurs. Deze interviews richten zich vooral op het gebruik van een beta-lezer en hun status als auteur.

2.2 Analyse van het platform

2.2.1 Beschrijving platform en offline context

Fanfiction.net is opgezet door de Amerikaanse programmeur Xing Li in 1998. Hij runt de site nog steeds vanuit Los Angeles. Hij geeft aan dat FFN voor hem een uit de hand gelopen hobby is en dat hij er geen geld aan verdient.¹¹ Li censureert niet op het platform, het is de bedoeling dat gebruikers misbruik doorgeven en zo het platform door zelfregulering een fijne plek blijft.

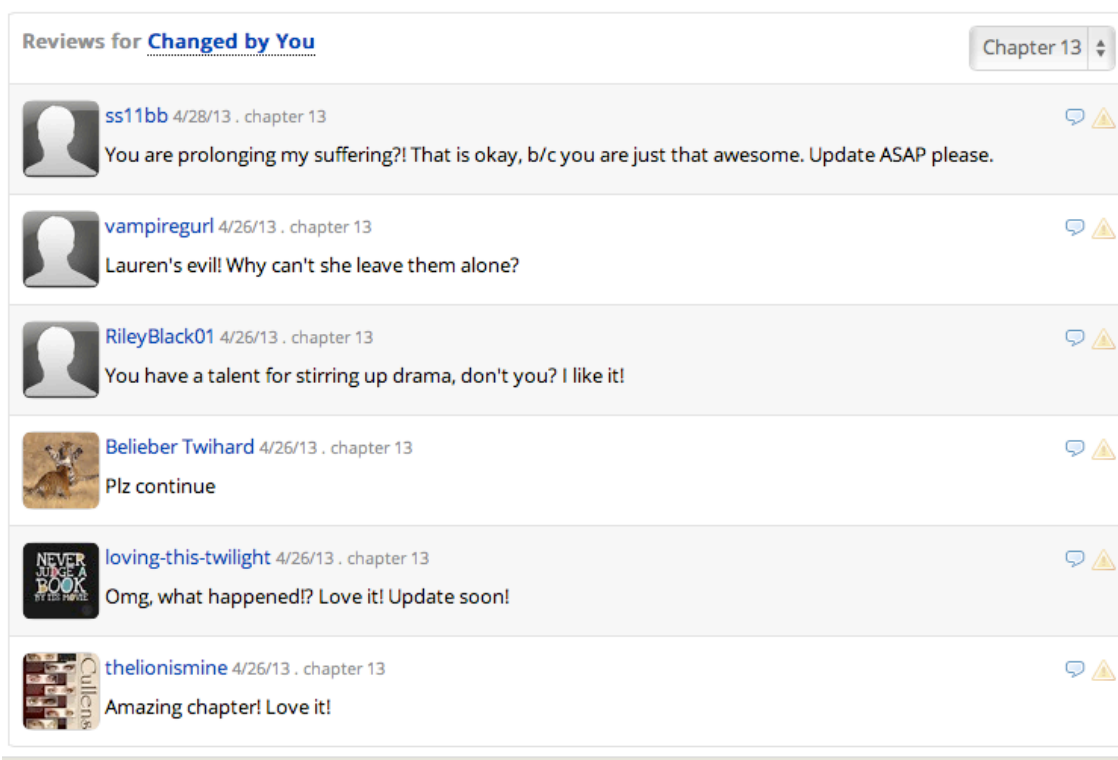
De voertaal op het platform is Engels. Er is geen mogelijkheid om de woorden in het design in een andere taal te zetten. Wel zijn er een aantal forums en verhalen in andere talen; er zijn 280151 forums in het Engels en de rest is verdeeld over andere talen waarbij Spaans (528), Frans (227) en Indonesisch (127) veruit het meest gebruikt worden. Alle tijden staan vermeld in de UTC-8 US PST tijdzone. Dit is de tijdzone van de westkust van de Verenigde Staten. De

---

¹¹ Volledige artikel: <http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,1001950,00.html> Murray Buechner, Marianne 'Pop culture' in Time Magazine gepubliceerd op 4 maart 2002

beheerders hebben een blog op het platform en een Twitteraccount waarin ze alleen schrijven over de technische verbeteringen en/of veranderingen die ze maken op het platform. Het platform is geen eigendom van een mediagroep of uitgever.

FFN is gemaakt om fanfictie te publiceren en op elkaars verhalen te reageren. Iedereen met een account heeft een eigen profielpagina. Ieder verhaal heeft voor ieder hoofdstuk een eigen pagina. Onderaan het hoofdstuk kan iedereen met een account een 'review' plaatsen. In de afbeelding hieronder is een voorbeeld van een aantal reviews onder een hoofdstuk.

Alle verhalen, reviews en profielpagina's zijn openbaar; er is geen account nodig om deze te bekijken.

Iedere auteur en ieder verhaal kan door anderen met een account worden 'gefollowed' (gebruiker krijgt bericht bij update) of worden 'gefavorite' (alle 'favorites' worden vermeld op de profielpagina van de gebruiker). Op de profielpagina staan verder de datum waarop de gebruiker het account heeft aangemaakt en een overzicht van zijn of haar activiteiten binnen het platform. Dit zijn activiteiten als het publiceren van verhalen en een overzicht van de aangegeven 'favorite' verhalen en auteurs. Verder is er een deel voor 'beschrijving' waarin de gebruiker vrij is om te schrijven wat hij of zij wil. Hieronder staan twee afbeeldingen van een profielpagina. De eerste van de beschrijving van de persoon en de tweede van de activiteiten van de accounthouder.

Afbeelding

Intergalactic Chocochip Cookie

PM . Follow . Favorite . Feed

beta : Beta Profile

since : 07-21-09, id: 2017269, Profile Updated: 09-28-10

country : Mexico

Author has written 14 stories for Twilight.

Yes, well, I'm a little crazy. Writing is my passion, and since Twilight came out I've filled notebook after notebook with my stories.

I also read and dance a lot. I'm Mexican, and Latin American people are very festive, we love parties and all that stuff. Harry Potter is my second-favorite story, I also have a couple of texts about it. So I'm sort of a bloodsucking, magical thing.

And, of course, I'm too tiny to be sooooo annoying !!

I look forward to hear from you!!

XOXO

Alice Brandon Whitlock

Afbeelding

My Stories (14) Favorite Stories (42) Favorite Authors (9) Communities (1)

Sort: Category . Published . Updated . Title . Words . Chapters . Reviews . Status .

Het platform maakt onderscheid tussen fanfiction en cross-overs door ze op de homepagina apart te benoemen. Beide zijn opgedeeld in dezelfde verschillende categorieën: anime, books, cartoons, comics, games, misc, movies, plays/musicals en TV shows.

Wanneer er voor een van de bovenstaande categorieën is gekozen staan de verschillende communities op volgorde van aflopend aantal verhalen gesorteerd. Bij boeken staat bijvoorbeeld 'Harry Potter' bovenaan en als tweede *Twilight*. Samen met 'Naratu' in het anime genre zijn deze de drie grootste communities binnen het hele platform.

Wanneer er vanuit het boekengene op *Twilight* wordt geklikt, staan alle verhalen op volgorde van laatste update. De verhalen waar als laatste een nieuw hoofdstuk aan zijn toegevoegd staan bovenaan. Hiermee stuurt FFN de gebruiker naar incomplete verhalen waar op het moment van het bezoeken van de site aan wordt gewerkt. De zoekbalk ziet er als volgt uit:

Books > Twilight Twilight Crossovers (11,036) Communities (3,815) Forums (685) Feed

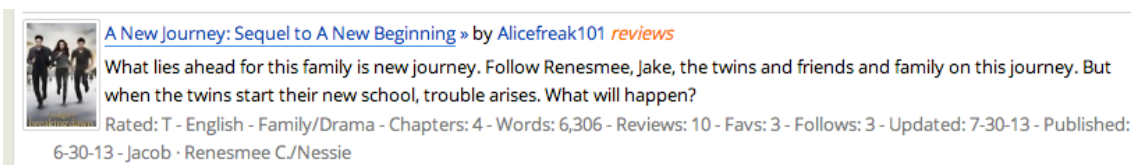
Sort: Update Date Time Range: All Genre: All Rated K -> T Language Words: All

All Characters (A) All Characters (B) Status: All World: All Go

134,729 | Page 1 2 3 4 11 .. Last Next >

De bezoeker heeft dan optie om de verhalen te sorteren op: 'publish date', 'reviews', 'favorites' en 'follows'. Het is dus relevant voor auteurs en verhalen om zo vaak mogelijk een 'favorite' van iemand te zijn of een 'follow' te krijgen. Dit heeft gevolgen voor de vindbaarheid van het verhaal.

Er kan dan nog verder worden gefilterd op genre, taal, aantal woorden, leeswijzer, personages, 'in-progress' of 'complete' en boek- of filmwereld. In onderstaande afbeelding staat een voorbeeld van hoe een verhaal in deze opsomming wordt getoond:

A New Journey: Sequel to A New Beginning » by Alicefreak101 [reviews](#)

What lies ahead for this family is new journey. Follow Renesmee, Jake, the twins and friends and family on this journey. But when the twins start their new school, trouble arises. What will happen?

Rated: T - English - Family/Drama - Chapters: 4 - Words: 6,306 - Reviews: 10 - Favs: 3 - Follows: 3 - Updated: 7-30-13 - Published: 6-30-13 - Jacob · Renesmee C./Nessie

Er wordt per hoofdstuk gepubliceerd en gereageerd. De meeste auteurs zetten in de beschrijving op de verhaalpagina het plan voor het plot. Bij ieder hoofdstuk kan een 'author's note' worden toegevoegd. Hierin kan de auteur een extra bericht voor de lezers zetten. Vaak vraagt de auteur de lezer hier om reviews. In de onderstaande afbeelding staat een voorbeeld van een verhaalpagina.

Afbeelding

Books » Twilight »

Changed by You
Author: Ski74 [PM](#)

Having your past brought to your present is never fun. That is what happened to me. My name is Isabella Marie Swan, I'm eighteen, and I have to do a duet with Edward Cullen, my ex-boyfriend and still the love of my life. Oh yeah did I forget to mention? We're both the most popular music singers, ever. **DISCLAIMER: I DON'T OWN TWILIGHT! ALL CHARACTERS ARE OOC!**

Rated: Fiction T - English - Romance/Hurt/Comfort - Bella & Edward - Chapters: 53 - Words: 86,144 - Reviews: 303 - Favs: 100 - Follows: 140 - Updated: 08-05-13 - Published: 03-29-13 - id: 9148990

[Follow/Favorite](#)

A+ A- A_A [≡](#) [☰](#) [▶](#)

< Prev 4. 03- The First Day Next >

Author's Note:
POV: Bella

Op FFN zijn er buiten het publiceren van verhalen ook een groot aantal forums voor ieder genre. Op de forums wordt gediscussieerd over onderwerpen die niet direct relateren aan het schrijven van fanfictie, maar wel aan de verhaalwerelden waar de gebruikers fan van zijn. Ook worden er veel rollenspellen gespeeld middels de forums. Hierbij opent een iemand een 'Role-play' en speelt zelf een van de personages. Vaak staat er een beschrijving voor een idee voor het plot en welke andere personages meespelen. Andere forumgebruikers met een account kunnen dan een ander personage kiezen om mee te spelen. Het is wie het eerst komt wie het eerst maalt.

Gesproken tekst wordt voluit geschreven, acties worden aangeduid met een sterretje voor de zin en communicatie tussen de forumbezoekers staat tussen haakjes. Bijvoorbeeld een excuus voor een late reactie. Een Role-play kan soms wekenlang doorgaan, maar kan maximaal 5000 post bevatten. Soms kan een van deelnemers vragen of hij of zij een OC (Original Character, een personage dat niet in de bestaande verhaalwereld voorkomt maar door de deelnemer zelf is verzonnen) mag inbrengen. Als dit mag dan zet de deelnemer de beschrijving van het personage in een post.

Bezoekers hoeven zelf geen account te hebben om toegang tot het platform te krijgen. Om zelf iets te schrijven of te markeren als 'favorite' is wel een account nodig. Alles behalve de 'personal messages' (PM's) die gebruikers met een account elkaar kunnen sturen op het platform is openbaar. PM's worden verstuurd door op het PM icoon naast de naam van de beoogde ontvanger te klikken. De daaropvolgende gesprekken kunnen beheerd worden vanuit het privédeel van de profielpagina. Hier kan de accounthouder ook zijn of haar persoonlijke instellingen zoals hun persoonsbeschrijving veranderen.

2.3 Verschillende rollen op het platform

Eerder is gesteld dat FFN een virtuele wereld is door de rollen die de gebruikers aannemen. Een gebruiker kan een auteur, een beta-lezer, een reviewer of gewoon lezer zijn. Aan de profielpagina is te zien hoe ervaren of onervaren iemand is op het platform door de openbare opsomming van de activiteiten. Deze rollen zijn belangrijk bij de analyse van de interactie van de gebruikers binnen het review-proces.

Hine (2001) beschrijft dat in eind jaren tachtig en de jaren negentig in analyses van CMC het 'reduced social cues' model werd gebruikt. Onder andere het fenomeen 'flaming', waarbij er agressieve en vaak bedreigende berichten naar andere deelnemers worden gestuurd, werd hiermee verklaard. Doordat deelnemers elkaar niet kunnen zien zoals bij face-to-face communicatie missen ze bepaalde 'social cues' zoals gezichtsuitdrukking. Hierdoor leggen de deelnemers de nadruk op zichzelf, met weinig empathie voor de ander. (p15-16)

Howard Rheingold (1993) maakt in zijn boek *The Virtual Community* hierin een grote nuancering door te stellen dat CMC een rijke sociale ervaring kan zijn met veel gevoel en persoonlijke relaties. (p5) Rheingold zijn visie is echter erg idealistisch en het fenomeen 'flaming' is op het hedendaagse internet nog volop aanwezig.

In de analyse van de interactie op het platform is te zien dat deze voor een groot deel voldoet aan de visie van Rheingold. De deelnemers zijn positief en aanmoedigend tegenover elkaar en delen vaak persoonlijke informatie over zichzelf waardoor de grens tussen off-line en online vervaagt. Hieronder worden de verschillende rollen op het platform beschreven en hoe deze met elkaar omgaan.

2.3.2 Auteur

De auteur heeft als enige controle over wat er in het verhaaldeel van de pagina gepubliceerd wordt. Vaak stelt de auteur zich bescheiden op, maar zit toch in een spreekstoelpositie. Via de ruimte voor de beschrijving van het verhaal en het deel bij ieder hoofdstuk dat de 'Author's Note' (AN) wordt genoemd kan de auteur zijn of haar publiek toespreken. Vaak wordt in de AN gevraagd om reviews en worden trouwe reviewers bedankt. Soms stelt de auteur inhoudelijke vragen zoals suggesties voor babynamen wanneer een personage zwanger is. Wanneer een auteur kiest voor een onpopulair verhaallijn kan hij of zij in de beschrijving zetten "If you don't like then I don't care. But please enjoy."

2.3.3 Beta-lezer

Reviewen op FFN kan op twee manieren: via opmerkingen die na publicatie onder het verhaal geplaatst worden door iedereen met een account op het platform en via beta-lezers. Een beta-lezer wordt door FFN omschreven als:

“A beta reader (or betareader, or beta) is a person who reads a work of fiction with a critical eye, with the aim of improving grammar, spelling, characterization, and general style of a story prior to its release to the general public.”¹²

Er zijn randvoorwaarden waar een FFN-gebruiker aan moet voldoen om een beta-lezer te worden. Deze hebben vooral met aangetoonde ervaring op het platform te maken zoals het zelf publiceren van verhalen. Het zijn van een beta-lezer is een positie op het platform die status geeft. Het geeft aan dat FFN de lezer in staat acht anderen goed te kunnen beoordelen en te kunnen helpen. Wanneer iemand beta-lezer is, staat dit naast de gebruikersnaam bovenaan het profiel van de auteur.

Alle beta-lezers staan bij elkaar in het tabblad ‘Beta’ dat altijd in beeld is. Hier staan ze gesorteerd op middel (boeken, series e.d.), daarna kan er gesorteerd worden op genre, taal en leeswijzer. Op de profielpagina van de beta-lezer staan de capaciteiten die door de beta-lezer zelf beschreven zijn. Een beta-lezer wordt gevraagd via een PM door een andere auteur. Als de beta-lezer toestemt het verhaal na te kijken, kan het via een bijlage aan de PM worden toegezonden. Hier is een speciaal message-systeem voor op het platform dat werkt met DocX-bestanden. Het is een ander systeem dan de normale PM’s.

Aan de bovenstaande omschrijving van FFN is te zien dat het de bedoeling is om het bestand eerst naar de beta-lezer te sturen en het pas na de verbeteringen te publiceren. Maar dan moet er eerst een beta-lezer gevonden worden (er zijn er duizenden). Wat veel gedaan wordt op het platform is bij de eerste hoofdstukken in de author’s note schrijven dat de auteur op zoek is naar een beta-lezer. Op deze manier spreekt de auteur alleen beta-lezers aan die zelf al bij het verhaal waren uitgekomen en zo zich vanzelfsprekend aangetrokken voelen tot het verhaal.

2.3.4 Reviewer

De toon binnen de reviews is vriendelijk aanmoedigend. Dit komt vanuit de interactie van de gebruikers en wordt niet gestuurd vanuit het design. Er is weinig communicatie vanuit het platform zelf en wat er is, is erg zakelijk. De manier van praten van de gebruikers onderling is heel sociaal. De meeste reviews zijn erg kort en positief. Soms deelt een reviewer een eigen ervaring. Het wordt vaak erg persoonlijk zoals bij de reviews van het verhaal ‘Without You’. Hier gaat een personage dood en rouwt de hoofdpersoon om hem. Hier werd door een reviewer in de reviews als volgt op gereageerd:

“I lost my older brother (by two years) three years ago when he was 20 and I was 18. He was my only sibling and we were extremely close. Closer than I was to either of my parents at the time. My emotions were fairly similar to what you described with Bella...I definitely

---

¹² Bron: <http://www.fanfiction.net/betareaders/> bekeken op 12 mei 2013

hated to be told that things would be alright...and I also hated having people over. At least not more than one. I felt awkward and didn't want to be pitied and I need a lot of alone time to deal with it. I also reacted differently then you Renee and Bella did...I felt driven to plan the funeral myself. But it was sort of like you described with Bella, to keep my mind off of the truth. And my parents on the other hand wanted nothing to do with the planning...so overall, I would say you did a good job portraying it and without having read the author's note I wouldn't have guessed that you hadn't experienced it yourself.”

2.3.4 Taalgebruik

Mediawetenschapper David R. Sewell schreef in *First Monday* over de collaboratieve creatie in 'the Internet Oracle' voorheen 'the Usenet Oracle'. Hij zag dat daar alle reacties samensmelten tot een anonieme persoonlijkheid. Volgens Sewell hield iedereen zich aan hetzelfde idioom om taal- en cultuurbarrières te kunnen slechten. Op FFN hebben de gebruikers veel eigen termen. Deze termen worden nergens op het platform uitgelegd, nieuwe gebruikers kunnen andere vragen of de betekenis van de term opzoeken op andere internetpagina's. Een seksueel expliciet verhaal wordt bijvoorbeeld aangeduid met de term 'lime'. Seks in een verhaal wordt 'lemons' genoemd. Ook worden namen vaak samengetrokken wanneer twee personages een romantische/seksuele relatie hebben in een verhaal. Zo wordt een verhaal over Bella en Alice 'Bellice'. De gebruikers gebruiken ook veel afkortingen. Zo zijn personages die erg zijn veranderd voor het verhaal OOC (Out Of Character) en is een zelfverzonnen personage een OC (Original Character). Sommige auteurs hebben een hekel aan OC's en zijn lid van de AGPOCS (Authors Against Perfect Original Characters). Deze hekel komt doordat veel auteurs zichzelf in het verhaal schrijven als OC en dan een personage maken dat 'perfect' is (jong, slim, iedereen vindt haar aardig en ze is vaak de heldin van het verhaal). Binnen FFN wordt zo'n personage een 'Mary Sue' genoemd en dit wordt door veel lezers niet gewaardeerd.

2.3.5 Toon van interactie

Op het platform is te zien dat er een bescheidenheid wordt vertoont over het eigen werk en een dankbaarheid voor iedereen die de moeite heeft genomen om het te lezen en/of te reviewen. Er worden opmerkingen gemaakt over de leeftijd en het niveau van de tekst. Dit maakt het aantrekkelijker om jong te zijn op het platform en toch goede verhalen te schrijven. Zo is er het verhaal van *Twelve-Year _old Twihard* waarin zij haar eigen werk afkraakt en zich ervan distantieert.

Mary Celeste Kearney (2006) beschreef de adolescentie fase als 12 tot en met 21 jaar oud. Er zit veel verschil tussen deze leeftijden en hun ontwikkeling. Kearney stelt dat het zeer positief is dat deze groep vrouwen meer media is gaan produceren (hoofdstuk 1.4 Gender), maar uit de participantobservatie is weinig zelfvertrouwen en veel bescheidenheid te zien. Er wordt veel voor elkaar gezorgd en de gebruikers zijn erg voorzichtig om de ander niet te beledigen of te demotiveren in hun schrijven.

2.4 Inhoud reviews

Om de onderzoeksvraag voor dit onderzoek te kunnen beantwoorden moet gekeken worden naar de eventuele invloed van de reviews. Daarom is het relevant te kijken naar de inhoud van reviews en in hoeverre deze inhoudelijk op het werk ingaan.

Alle reviews zijn erg kort. De meeste bestaan uit een of twee zinnen. Vaak zijn het alleen woorden: "Love it" en "Update soon!" komen erg vaak voor. Opvallend is dat deze reviews niets inhoudelijks zeggen over het werk dat ze reviewen. De meeste reviews bevatten complimenten of een vraag aan de auteur om snel weer te updaten met een nieuw hoofdstuk.

De fanfictieauteurs maken gebruik van een bestaande verhaalwereld. Er wordt in de reviews weinig gepraat over de thematiek van het verhaal. Alle opmerkingen zijn erg pragmatisch en gericht op de zaken die door fanfictieschrijvers worden veranderd ten op zichte van de bestaande verhaalwereld. Ze hebben opmerkingen over de personages, het plot en de schrijfstijl van de auteur. Vaak zijn deze opmerkingen positief. De rest van de reviews bestaan uit complimenten, het delen van leeservaringen of vragen aan de auteur (When are you updating?).

In de beschrijving van de reviewer was al vastgesteld dat het hierbij vaak om de beleving van de persoon zelf gaat en niet zozeer het werk inhoudelijk. De reviewer wil een snelle update of geeft aan wat hij of zij aantrekkelijk vindt aan het verhaal. Er zijn veel complimenten om de auteur aan te moedigen maar weinig feedback om de auteur verder te helpen in zijn of haar schrijfvaardigheid.

De directe feedback per hoofdstuk sluit aan aan bij het 'reader-response criticism' een school binnen literatuurtheorie die eerder is besproken in het theoretisch kader. Deze school legt de nadruk op de lezer en zijn of haar beleving. Doordat de lezers op FFN veel prijsgeven over hun leeservaring en gevoel bij de veranderingen ten op zichte van de bestaande verhaalwereld geeft dit een verzameling van waardevolle informatie over de lezer. Doordat de lezers op FFN meteen kunnen reageren worden misinterpretatie of onbegrip meteen duidelijk. Geven zij op deze manier (onbewust) een reader-response criticism op de tekst? De reviews op zich zijn dan geen analyses, maar kunnen onderdeel uitmaken van een analyse op basis van 'reader-respons criticism'.

Op basis van de participerende observatie van het review-proces zijn de reviews grofweg in de volgende categorieën in te delen:

Categorie	Omschrijving
Compliment	Dit zijn positieve opmerkingen als "Great story!" of "This is a really good chapter" zonder verdere inhoudelijke specificatie.
Leeservaring	Dit is een opmerking die de lezer geeft over zijn of haar eigen ervaring zoals "I just had to keep reading, even though my sister was bugging me because she wanted the computer".

Categorie	Omschrijving
Personages	Alle lezers zijn expert op het gebied van de verhaalwereld en de personages. De opmerkingen hierover verschillen. Soms staat er "Edward would never say that" maar meestal worden veranderingen in personages juist aangemoedigd zoals "I love how you made Bella so evil" of "I think it's great that you gave Bella special powers".
Plot	Deze opmerkingen verschillen van suggesties over hoe het plot zich verder moet ontwikkelen tot opmerkingen die benoemen wat goed of slecht was aan het plot tot nu toe. Vaak wordt aan de auteur gevraagd hoe het verder gaat. Voorbeelden zijn "I can't wait until Bella meets Sam" of "Will this be a BellaxSam story with Vam/Wolf?" of "i can not wait to see what happens next i hope bella and sam will be together soon i hope sam finally admits that he feels the pull to bella and that sam admits that he loves her."
Reactie	Hierbij reageren lezers op elkaar, maar meestal op een opmerking in de author's note. Dit is vaak een antwoord op een vraag die niet direct met het verhaal te maken heeft.
Fact-check	Dit zijn opmerkingen over aspecten in het verhaal die niet mogelijk zijn, en daarmee de geloofwaardigheid van de verhaalwereld breken. Bijvoorbeeld een zwangere vrouw die in de eerste maand het geslacht van het kindje weet. In de reviews wordt er dan op gewezen dat dit te vroeg is.
Proza	Dit zijn opmerkingen over de schrijfstijl van de auteur zoals "I love your writing style".
Kritiek	Soms wordt er algemene kritiek gegeven zoals "This story just isn't for me".
Boodschap aan de auteur	Veel reviews zijn opmerkingen naar de auteur van het verhaal. Hierin wordt meestal gevraagd om snel weer een hoofdstuk te publiceren zoals "Please update soon!", maar ook vragen als "OMG what's next!"

Soms bevatten reviews meerdere opmerkingen uit de bovenstaande categorieën, maar over het algemeen zijn de reviews kort. Er wordt vanuit gegaan dat degenen die het verhaal ook hebben gelezen, begrijpen wat ze met de review bedoelen en wordt de opmerking niet verder uitgelegd.

2.5 Kwantitatief onderzoek op basis van reviewcategorieën

Om een duidelijk beeld te krijgen van de reviews en de betekenis voor het schrijfproces van de auteur gaan we kijken hoe de reviews verdeeld zijn over deze categorieën. Hiervoor zijn 25 verhalen onderzocht waarbij in de tijd van het onderzoek een hoofdstuk is toegevoegd. Deze

verhalen hebben allemaal minstens vijftig reviews, zodat er sprake is van een review-proces voor een werk dat door meerdere lezers wordt gelezen en daardoor het proces kan representeren. Zo is er de zekerheid dat het om actieve auteurs en reviewers gaat die momenteel bezig zijn met publiceren (juni-juli 2013). Een overzicht van deze onderzochte verhalen staat in bijlage A. In totaal zijn er 3566 reviews onderzocht.

2.5.1 Manier van tellen

In dit kwantitatieve deel van de observatie werden reviews ingedeeld in de negen verschillende categorieën die in het voorgaande subhoofdstuk zijn beschreven. Ook is er gekeken naar het aantal reviews per hoofdstuk. De volledige resultaten van dataverzameling zijn te bekijken in het tabellen in bijlage B, C en D.

Voor het onderzoek kan een review meerdere categorieën bevatten. Zo is bij de review “Nice story, I like your emancipated Bella” deel een compliment en deel twee een opmerking over een personage. Naast deze verdeling over categorieën is er ook geteld hoeveel reviews er geen inhoudelijke boodschap bevatten. Dit zijn dan complimenten en/of boodschappen aan de auteur, zoals: “Great story! Please post a new chapter asap!” Dit telt als een niet-inhoudelijk en als compliment en boodschap aan de auteur. Een compliment over iets zoals “I love your long chapters” telt alleen mee als opmerking over proza, en niet als compliment.

Er is gekeken hoeveel complimenten er worden gegeven ten opzichte van alle andere categorieën en er is gekeken hoeveel procent van de reviews niet inhoudelijk op het verhaal ingaan. Zodra er iets specifiek wordt benoemd, telt de review als inhoudelijk. “Great chapter, I love the plot!” telt als een compliment en een opmerking over het plot voor de eerste manier van tellen, en telt het als inhoudelijk voor de tweede manier van tellen. Een niet-inhoudelijke review benoemt helemaal niets, zoals “Love it!”.

2.5.2 Resultaten

In de onderstaande tabel staat de resultatenverdeling over negen categorieën. Het volledige overzicht van de resultaten staat in bijlage B.

Complimenten	Leeservaring	Personage	Plot	Reactie	Fact-check	Proza	Alg. kritiek	BS aan auteur	Totaal reviews
1981	285	533	1284	71	74	326	24	1473	3566
55,5	7,9	14,9	36,0	1,9	2,1	9,1	0,7	41,3	

Uit het onderzoek blijkt dat van de 3566 reviews er 1981 een compliment bevatten. Dit is meer dan de helft (55,5%) van alle reviews. Dit kwantificeert de positieve toon van het platform. Het gaat hier om ‘losse’ complimenten. Complimenten over bijvoorbeeld een personage worden in de categorie ‘opmerking over personages’ geteld. De tweede grootste categorie is ‘een boodschap aan de auteur’. Er zijn 1473 reviews (41,3% van alle onderzochte reviews) die een boodschap aan de auteur bevatten. Ook hier gaat het niet inhoudelijk over het verhaal, maar vaak om een aanmoediging naar de auteur.

36% van alle reviews bevatten een opmerking over het plot. Dit is hiermee de grootste categorie waarin wordt benoemd wat de lezer goed of slecht vindt aan het verhaal. De rest van de reviews bevatten opmerkingen in de categorieën 'personage' en 'proza'. Er zijn maar 24 van de 3566 reviews die 'algemene kritiek' bevatten. Er wordt dus haast geen algemene kritiek gegeven. Ook zijn er niet veel reacties op elkaar en er zijn ook maar weinig opmerkingen over verbeteringen die nodig zijn omdat het verhaal anders niet klopt (fact-check). 285 reviews bevatten een persoonlijke opmerking over de leeservaring (7,9%). Het is dus op het platform aanwezig dat lezers persoonlijke ervaringen delen, maar het voert geen boventoon.

In het bovenstaande onderzoek zijn de reviews ingedeeld waarbij een review met meerdere opmerkingen in meerdere categorieën kan vallen. Om te zien hoeveel reviews helemaal niet inhoudelijk zijn is op een andere manier geteld. In de volgende tabel staan de resultaten van de telling van niet-inhoudelijke reviews. Dit zijn reviews die alleen een algemeen compliment bevatten zoals "Great Chapter" of een boodschap aan de auteur zoals "Please write more soon!" of een combinatie van deze twee: "This is great! Please update quickly!" Voor dit onderzoek zijn 19 verhalen onderzocht met in totaal 3010 reviews. Hieruit kwamen de volgende resultaten (de volledige lijst met resultaten per verhaal staat in bijlage C):

Complimenten	BS aan auteur	Com + BS	Totaal	Aantal reviews
460	269	532	1261	3010
15,3	8,9	17,7	42,9	

Uit dit onderzoek blijkt dat 42,9% van alle onderzochte reviews geen inhoudelijke boodschap bevatten. De combinatie van een compliment en een boodschap aan de auteur komen het meeste voor. Daarna alleen een compliment en op een afstand alleen een boodschap aan de auteur.

Reden voor een hoog niet-inhoudelijk percentage kan een trouwe lezer zijn die bij ieder hoofdstuk "Love it!" schrijft. Bij een verhaal met veel hoofdstukken ten opzichte van reviews kan dit verschil maken. Een reden voor een laag percentage van niet-inhoudelijke reviews kan een onverwacht plot zijn. Bijvoorbeeld een romance tussen twee personages die in de vooraf bestaande verhaalwereld nooit een relatie zouden hebben. Dit wordt dan in de reviews veel benoemd: "OMG, Bella and Emmett together!" Deze tellen mee als inhoudelijke reviews.

2.5.3 Aantal reviews per hoofdstuk

Wanneer er een probleem in een hoofdstuk zit, zou het kunnen zijn dat er extra veel reviews met kritiek of opmerkingen bij het hoofdstuk staan. Dit hoofdstuk heeft dan meer reviews ten opzichte van de andere hoofdstukken uit hetzelfde verhaal. Wat in dit onderzoek echter naar voren komt is dat bij hoofdstukken die meer reviews hebben ofwel extra veel complimenten staan of er wordt antwoord gegeven op een vraag of opmerking in de authors' note. In de onderzochte verhalen was het geen een keer het geval dat er een inhoudelijk vraagstuk over het verhaal werd besproken. Een andere aanname zou kunnen zijn dat een verhaal naarmate het vordert

meer reviews krijgt per hoofdstuk, omdat het aantal lezers groter wordt. Ook dit is bij de onderzochte verhalen niet waar te nemen. In de 25 onderzochte verhalen zijn het aantal reviews gelijkmatig verdeeld over de hoofdstukken en niet olopend.

2.6 Power law

Bij de analyse van het platform werd gezien dat via de zoekbalk gesorteerd kan worden op publicatiedatum, maar ook aantal reviews, aantal follows en aantal favorites. Voor de vindbaarheid van een verhaal moeten deze aantallen zo hoog mogelijk zijn. Een review schrijven (positief of negatief) helpt de auteur daardoor bij het vergroten van de zichtbaarheid van het verhaal op het platform. Dit stimuleert de lezers om een review te schrijven ook als ze alleen een compliment willen maken

Mirko Tobias Schaefer (2011) maakt een onderscheid tussen impliciete en expliciete participatie. Hierbij is impliciete participatie het klikgedrag en gebruik van de site en expliciete participatie wanneer een gebruiker bewust iets toevoegt zoals het schrijven van een review. De gebruiker wordt gestuurd door de beperkte opties waarop hij of zij de verhalen verder kan sorteren. Door te sorteren op het aantal reviews, laat het zien dat dit aantal belangrijk is voor de populariteit van het verhaal. Dit is opmerkelijk omdat een review is bedoeld als redactiewerk en doorgaans kritiek of verbeteringen bevat.

Binnen de Twilight fanfictie zijn weer aparte communities. De community die de meeste volgers heeft is 'The Best of the Best: 1000+ Reviews', dit is een community die alle Twilight verhalen met meer dan duizend reviews archiveert. Hieruit blijkt dat voor het waardeoordeel van de lezers het aantal reviews erg belangrijk is.

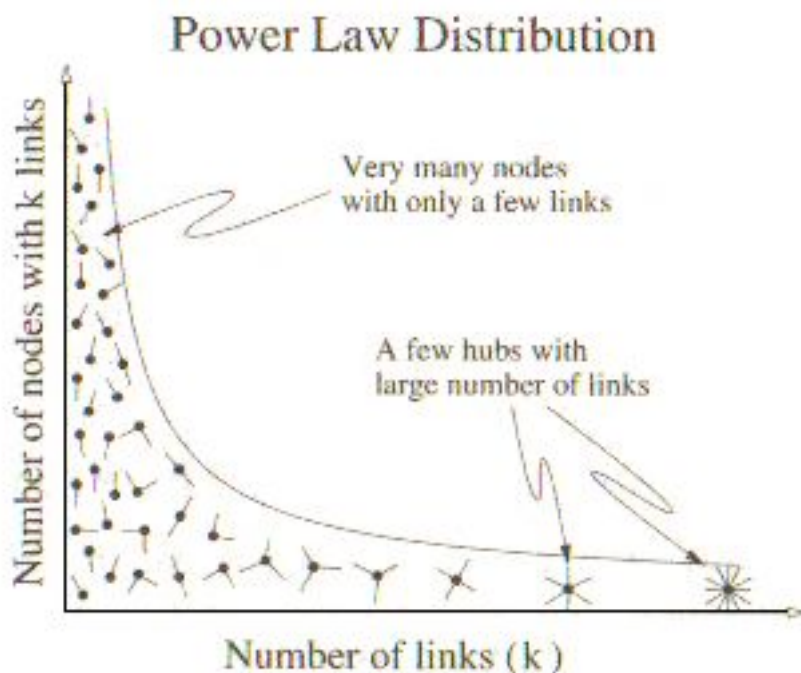
De bovengenoemde sortering heeft een grote invloed op de impliciete participatie. De impliciete participatie heeft weer invloed op de expliciete participatie vanwege de review die de gebruiker wellicht achterlaat waardoor populaire verhalen nog zichtbaarder worden. Er zitten grote verschillen tussen het aantal reviews per verhaal. Er zijn veel verhalen met 0 reviews, terwijl het hoogste aantal 15.469 reviews heeft. Binnen deze top met een groot aantal reviews loopt het aantal snel af, alleen de top vijf heeft meer dan 10.000 reviews.¹³ Dit geldt ook voor het aantal follows en favorites, hier hebben ook alleen de eerste tien verhalen aanzienlijk meer follows en favorites dan de rest.

Dat er een klein aantal verhalen is met heel erg veel reviews en heel veel verhalen met weinig of geen reviews, komt overeen met de theorieën over netwerken van Albert-László Barabási en Eric Bonabeau (2003). Zij maken een verschil tussen 'random' netwerken en 'scale-free' netwerken. Een random netwerk heeft willekeurige punten die zij 'nodes' noemen en tussen deze node willekeurige verbindingen, het aantal verbindingen per node is door de willekeurigheid gelijk verdeeld. In veel nieuwe mediatoepassingen en andere netwerken is een tegenhanger, namelijk een 'scale-free' netwerk te zien. Hierin hebben bepaalde nodes potentieel oneindig veel links en andere nodes maar heel weinig links. Deze verdeling van de

---

¹³ Fanfiction.net bekeken op 24 juni 2013 <http://www.fanfiction.net/book/Twilight/3/0/0/3/0/0/0/0/0/1/0/>

links noemen zij de 'Power Law distribution of Node Linkages'. In de grafiek hieronder is deze verdeling weergegeven.

Doordat deze verdeling van toepassing is op het platform barricadeert dit het idee dat iedereen die publiceert, ook gelezen wordt. Uit deze verdeling blijkt dat het heel moeilijk is om bij het eerste deel met veel populariteit te zitten, aangezien veruit de meeste verhalen in 'de staart' van de grafiek zitten.

Clay Shirkey (2003) deed onderzoek naar de populariteit en vindbaarheid van weblogs en stelt dat power laws onvermijdelijk zijn. Hij stelt dat des te groter de diversiteit, des te groter de ongelijkheid. Volgens hem zijn de meeste elementen (in deze casestudy verhalen) beneden het gemiddelde van het geheel omdat de curve zo zwaar weegt naar de toppresterders. De oorzaak van de ongelijkheid van de verdeling is volgens hem de zichtbaarheid van de voorkeur van andere gebruikers. Voor FFN betekent dit dat nieuwe gebruikers worden beïnvloed door de keuzes van voorgaande gebruikers, aangezien deze keuzes in het design en de structuur zijn opgenomen. Shirkey voorspelt ook dat wanneer er eenmaal een power law aanwezig is, deze alleen maar zal versterken.

2.7 Interviews over gebruik Beta-lezers

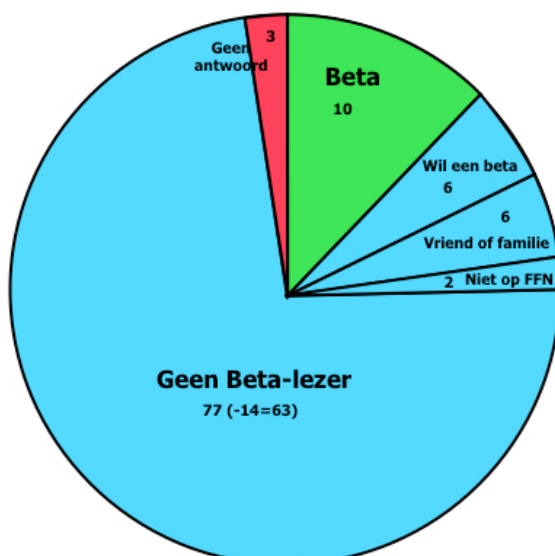
Bij het beschrijven van het platform werden twee manieren van redactiewerk benoemd binnen FFN. De eerste is het zojuist onderzochte review-systeem en de tweede manier zijn de beta-lezers. Het redactiewerk van beta-lezers is niet openbaar, noch of er gebruik is gemaakt van een beta-lezer. Daarom is in dit onderzoek gebruik gemaakt van interviews met schrijvers op FFN. Hiervoor is iedereen benaderd die op de dag van het onderzoek (16 juni 2013) een hoofdstuk publiceerde in het Engels en al eerder (in totaal dus niet per se in dit verhaal) minstens tien hoofdstukken had gepubliceerd. Hierdoor is er de zekerheid dat er actieve schrijvers met ervaring op het platform zijn benaderd. Dit waren 102 auteurs.

Voor het inzicht in het proces en hoe de auteurs hun werk zien is het nodig om te weten hoeveel auteurs er gebruik maken van een beta-lezer. Aan de definitie van het platform is te zien dat het gaat om een intensievere samenwerking dan bij de reviews. Om te zien hoe deze samenwerking in de praktijk in elkaar zit is het belangrijk om onderscheid te maken tussen het vragen van een beta-lezer voor de publicatie of juist na het publiceren van het werk. Het laatste impliceert dat het mogelijk is om iets te publiceren en dit te verbeteren. Door werk te publiceren en daarna te vragen of iemand er kritisch naar wil kijken, geeft aan dat het werk niet helemaal af hoeft te zijn op het moment van publicatie. Dit geeft aan dat auteurs niet bang zijn om onvoltooid werk te publiceren. In het eerste hoofdstuk werd door Stutsman (2012) gesteld dat veel bloggers graag een boek schrijven, zodat de bemoeienis van de lezers in de 'fixed' media wordt geëlimineerd. Een beta-lezer vragen nadat het werk gepubliceerd is lijkt hiervan het tegenovergestelde. Hoe zien de auteurs dit?

Om deze concepten te onderzoeken zijn de auteurs de volgende vragen gesteld:

- Wie doet het redactiewerk voor jouw verhalen?
- Maak je gebruik van een beta-lezer?
- Hoe heb je deze gevonden/benaderd?
- Moet je een beta-lezer juist vragen voor of nadat je het werk hebt gepubliceerd?
- Op wat voor manier maak je gebruik van reviews?
- Indien je geen beta-lezer hebt, waarom niet?

Van deze 102 schrijvers hebben er 90 gereageerd. Aan deze hoge feedback is ook weer de bereidheid om elkaar te helpen te zien. Veruit de meeste auteurs gaven een uitgebreide reply met tips en eigen ervaringen. Drie van de auteurs schreven in algemeenheden en beschreven niet letterlijk hoe zij werkten. Van de 90 auteurs gaven er slechts tien aan te werken met een beta-lezer, dit is erg weinig (11%) aangezien het begrip beta-lezer vaak wordt genoemd op het platform. Toch blijkt uit de interviews dat de meeste auteurs positief tegenover het gebruik van beta-lezers staan en van mening zijn dat deze erg kunnen helpen bij het verbeteren van het schrijven. Van de overige tachtig auteurs gaven er drie geen antwoord op de vraag.

2.7.2 Geen beta-lezer

Van de overige 77 schrijvers kijken er 63 alles zelf na, de overige 14 zijn apart benoemd in het diagram omdat ze wel met beta-lezers bezig zijn, maar niet volgens de gebruikelijke manier van FFN. Als reden voor het niet hebben van een beta-lezer wordt het vaakst gesteld dat ze genoeg vertrouwen hebben in hun eigen schrijfvaardigheid en spelling. Argumenten als Engels is mijn moedertaal en studeer Engels op school, maakt voor hen iemand die de tekst nakijkt overbodig. Het tweede meest gegeven antwoord is dat ze het zelf nakijken, maar dat ze zich ervan bewust zijn dat ze veel fouten maken. In het bovenstaande diagram is voor een aantal schrijvers zonder beta-lezer een nuance aangebracht. Er zijn zes auteurs die geen gebruik maken van een beta-lezer van FFN, maar wel een familielid of vriend vragen om het werk na te kijken. Twee daarvan vragen hun moeder. Zes andere schrijvers zonder beta-lezer geven aan dat ze wel een beta-lezer zouden willen. Twee schrijvers gaven aan dat ze voor publicatie op FFN geen beta-lezer gebruiken, maar er voor andere 'serieuzere' publicaties wel een hebben.

De grote meerderheid heeft genoeg vertrouwen in zijn of haar schrijfkwaliteit om zonder beta te publiceren. Ook wordt hierbij vaak aangegeven dat FFN iets voor ontspanning is, een platform om je schrijfvaardigheid te verbeteren en plezier aan te beleven.

"I never considered asking for a beta reader when I began writing fic, so it's fair to say that I never asked anyone. These days, when I *need* a beta due to a contest rule or whatnot, I ask a friend of mine. But normally? I don't bother for my stories. For me, this is leisure."

Veel auteurs geven aan dat het makkelijker is om het redactiewerk zelf te doen door tijdgebrek of ongeduldigheid. Er wordt aangegeven in de interviews dat het niet gemakkelijk is om een beta-lezer te vinden, omdat ze iemand willen die de manier van schrijven begrijpt en dit niet zeker is voor de publicatie. Er wordt door een grote groep aangegeven dat ze bij de eerste publicatie op FFN niet wisten wat beta-lezers inhielden. En bij het eerste verhaal er dus geen gebruik van hebben gemaakt en het daarna ook niet meer zijn gaan doen. Een andere grote groep binnen de niet-beta-gebruikers stelt dat ze naar de reviews kijken voor feedback. Zes schrijvers geven aan dat ze voorheen wel een beta-lezer hadden, maar het contact was verwaterd, meestal door drukke levens buiten fanfiction, en geen nieuwe beta-lezer hebben gezocht.

2.7.3 Het vinden van een beta-lezer op FFN

Bijna alle geïnterviewden staan positief tegenover het gebruik van beta-lezers, mits je een goede hebt gevonden:

"I do not personally use a beta because I have a very sporadic update schedule and am always making changes at the last moment. If you feel confident enough to correct your own mistakes, don't hesitate to do so. But I do have moments where I wish I had a beta, because they are great at not only making corrections, but helping to guide your story if you get stuck or even make suggestions for how it can be better."

Een Beta-lezer kan op twee manieren gevonden worden. De eerste is via de tab waar alle beta-lezers verzameld zijn. Hier staan per community alle beta-lezers verzameld met een profiel met hun sterke punten die door henzelf zijn beschreven. De tweede manier is door het eerste hoofdstuk van het verhaal te publiceren met in de author's note een vraag voor Beta-lezers. Beide manieren worden door de geïnterviewden ongeveer evenveel aangeraden. Voorstanders van het vinden van een beta-lezer voordat het verhaal gepubliceerd wordt, stellen dat de verbeteringen naderhand verwarrend zijn voor lezers. Voorstanders van de author's note stellen dat deze manier de zekerheid geeft dat de beta-lezer bij jou genre past, anders was diegene niet bij jou verhaal uitgekomen.

2.7.4 Ontwikkeling schrijfvaardigheid

De auteurs in de interviews geven aan dat ze een ontwikkeling in hun schrijfvaardigheid zien:

“After a about a year or so since you started posting, go back to an old story of yours - you'll be shocked at how much you won't like it because you've grown in your writing. Believe me. I want to bang my head into a wall when I scroll through an old fic of mine. hah. The important thing is to keep writing. Reading helps, too. You might not realize it at first but when you read you learn new words and expressions that you can use in your writing. It's very useful for typically british/american/whichever-country-your-fanfiction-goes-on-in phrases.”

Een grote groep van de auteurs geeft aan dat ze veel zelfvertrouwen halen uit de positieve reviews. Ze geven ook aan dat aan het begin het lijkt dat niemand de verhalen leest, pas na een tijd komen er reviews op hun verhalen.

“Positive reviews are the best thing in the world and they will make you feel like you can take over the world.”

Aan de benadering van de geïnterviewden is te zien dat zij vooral uit zijn op het krijgen van reacties in de vorm van reviews. Zij claimen op deze manier veel macht over hun eigen schrijfproces. Dit stelt een van de geïnterviewden over beta-lezers:

“Beta readers are used mostly to proof read and fix any mistakes you might have overlooked when you wrote the story/chapter. But other than that it's up to you how much involvement you let your beta have in your story. You can discuss plot, characters, whatever you like. You're the boss now! (Trust me it feels great to be the one pulling the strings of the story, for once.) So don't let anyone tell you how to write your story. That's your call. Yours alone. Readers will try to manipulate you to change the plot to their liking, but if it's not in your story plan and it doesn't fit - ignore it. If anyone doesn't like it it's their loss, not yours.”

Uit dit antwoord en uit andere interviews blijkt dat de positieve feedback als heel prettig en motiverend wordt ervaren. De negatieve opmerkingen worden echter meer gezien als bemoeienis.

2.8 Conclusie

In dit hoofdstuk is het etnografisch onderzoek naar het review-proces binnen de Twilight fanfictie op FFN beschreven. De belangrijkste ondervindingen hierbij zijn dat de reviews niet worden gebruikt om werk te bekritisieren, maar om goede verhalen meer zichtbaarheid te geven.

Hierdoor zijn veruit de meeste reviews algemene complimenten en vragen aan de auteur voor meer hoofdstukken. Slechts iets meer dan de helft van de reviews benoemt iets inhoudelijks en veel van deze reviews bevatten geen kritiek.

Het platform biedt de mogelijkheid een beta-lezer het verhaal kritisch te laten bekijken, maar hier wordt weinig gebruik van gemaakt (11% van de ondervraagden). De auteurs werken aan hun schrijfvaardigheid door veel te schrijven, maar niet door elkaars advies op te volgen. Ze gebruiken de reviews om elkaar en zichzelf een goed gevoel te geven, vrienden te maken en elkaar te motiveren en te ondersteunen.

We kunnen daarom stellen dat de auteur op FFN alle macht heeft over de publicatie. De auteur hoeft namelijk niet de feedback van de beta-lezers en de reviewers mee te nemen, de publicatie van het werk is hier niet van afhankelijk.

De toepasbaarheid van de power-law damt deze macht weer in. De schrijver is vrij te publiceren, maar iedereen in 'de staart' van de verdeling wordt maar weinig gelezen. De auteurs zijn echter blij met alle aandacht en reviews die ze krijgen, ook al zijn het niet in de aantallen als sommige successen op het platform. Wanneer een schrijver wel in het eerste deel van de power-law verdeling zit, heeft deze erg veel ownership over het verhaal.

De meeste reviews reviewen het verhaal niet inhoudelijk, daarom kan maar een klein deel van de reviews als traditioneel redactiewerk beschouwd worden. Van redactiewerk of co-auteurschap is niet of heel weinig sprake. In het taalgebruik op het platform is te zien dat er verschillende fenomenen opduiken en worden benoemd zoals 'Mary Sue's'. Dit betekent dat er toch een aparte syllabus ontstaat met eigen regels en clichés.

HOOFDSTUK 3 VAN FANON NAAR CANON

In februari 2011 hielden twee bloggers van de website Pop Culture Junkie, Courtney en Bullet (2011), een Skype-interview met E.L. James. Dit is een interessant moment omdat James toen nog bekend was als 'Snowqueens Icedragon'. Het was enkele maanden voordat het e-book werd gepubliceerd en het verhaal dat uiteindelijk 'Fifty Shades' werd, stond nog onder de titel 'Master of the Universe' gepubliceerd op haar eigen blog. Het interview is gehouden op het hoogtepunt van de hype binnen de fandom subcultuur en net voor de stap naar het succes als mainstream bestseller.

In het voorgaande hoofdstuk was te zien hoeveel ownership een auteur heeft binnen FFN. E. L. James had een werk met een groot aantal reviews, favorites en follows en zat daarmee in het eerste deel van de power lawverdeling. In dit hoofdstuk wordt een historische reconstructie gemaakt van de weg die het werk van James heeft afgelegd van de fandom subcultuur naar de bestseller die het is geworden. Hierbij wordt kritisch gekeken naar het verschil met het traditionele publicatieproces zoals beschreven in hoofdstuk 1.

3.1 Van FFN naar eigen blog

Het verhaal 'Master of the Universe' was voorheen gepubliceerd op FFN en daar erg populair. Het verhaal heeft twee delen en blogger 'Bullet' van Pop Culture Junkie vertelde mij in een Twitterinterview dat James het verhaal in het begin van het eerste deel al verhuisde naar haar eigen blog. Als reden hiervoor gaf James dat FFN niet blij was met de seksueel expliciete inhoud van haar verhaal, 'Bullet' bevestigt dat het verhaal 'was flagged', maar de regels voor seksueel expliciete content worden heel vaak gebroken op het zelfregulerende platform. Er zou dus ook een commerciële reden kunnen zijn voor de verhuizing. 'Bullet' geeft aan dat op het moment van de verhuizing, MotU het meest populaire Twilightverhaal op FFN was.

Om te zien waarom juist het verhaal van James groot werd op FFN en de stap naar mainstream heeft kunnen maken, kijken we naar het schrijfproces, haar ervaringen binnen het fandom en de weg die het verhaal heeft afgelegd van fanfictie verhaal naar bestseller.

Op het moment van het interview is het verhaal alleen nog gepubliceerd op James haar eigen blog. Daar bleef het een groot succes; de lezers waren trouw meeverhuisd. De twee bloggers van Pop Culture Junkie waren fanfic-lezers en fans van het verhaal en hadden James net zolang 'gestalked' op Twitter (toen nog onder @sqicedragon tegenwoordig @E_L_James) totdat ze toestemde voor een interview. Dit resulteerde in een anderhalf uur durende skype-sessie.

3.2 Het schrijfproces van James binnen het fandom

James vertelt in het interview dat ze een groot fan werd van de Twilight boeken, nadat ze eerst de eerste film had gezien. Ze heeft de boeken meerdere keren herlezen en toen zelf een verhaal geschreven geïnspireerd op Twilight. "Which was actually fanfiction, but I didn't know fanfiction existed then... I had never written anything before" Daarna schreef ze nog een verhaal en tijdens een vakantie kwam ze achter fanfictie. Ze besloot "to give it a go" en schreef het verhaal 'Safe Haven' voor FFN in drie weken tijd. Na 'Safe Haven' begon ze met 'Master of the Universe'. Blogger 'Bullet' geeft aan dat 'Safe Haven' een succes was, maar niet zo

overweldigend als 'Master of the Universe'. Het account van James is momenteel helemaal verwijderd van FFN en het verhaal 'Safe Haven' dus ook.

James geeft aan dat ze geen 'pre-draft' schrijft maar "just jumps into writing" waardoor er van tevoren geen outline of opbouw voor het verhaal is. Ze probeert ongeveer vierduizend woorden te schrijven per hoofdstuk en zorgt ervoor dat er op het einde van ieder hoofdstuk een cliffhanger is. Dit einde geeft haar weer de inspiratie voor het begin van het volgende hoofdstuk, aangezien ze de 'cliffhanger op moet lossen'. Ze schrijft meestal een hoofdstuk in twee of drie dagen.

James stelt zelf dat er in haar proces weinig tijd zit tussen schrijven en publiceren: "I wrote a whole load of stuff yesterday. And then this morning I went through it again and I had to take some bits out, re-order stuff and that's it." Ze geeft aan dat haar man de enige is die redactiewerk voor haar doet. "He is good at polishing up what I do", maar geeft ook aan dat hij niks heeft met de fanfictie community en het verhaal niet echt begrijpt. Toch zegt ze vaak flinke discussies te hebben over woordkeuzes en andere kleinigheden die vaker leidde tot ruzies tussen hun twee.

In de Volkskrant vertelt James aan Mirjam Bosgraaf (2012) dat het eerste boek dat ze had geschreven wel aan mensen had laten lezen. "Ik heb dat boek wel eens ergens laten lezen, en dan zei iemand: "Nee vreselijk, ga weg.' Nou goed dan, dacht ik. Maar in de tussentijd had ik ook fanfiction ontdekt, verhalen van Twilightfans die hun eigen Twilightverhaal op het internet publiceren. Ik ontdekte dat ik dat goed kon, zulke verhalen schrijven. En ik vond het zo leuk: in drie weken had ik al 70.000 woorden gepost. In die tijd las ik ook veel over bondage en sm."

Hieruit blijkt dat James zelf een verschil ziet tussen het schrijven en laten proeflezen van een boek en het schrijven op een fanfictie platform. Ze voegt in hetzelfde Volkskrantinterview daaraan toe: "Gelukkig hoefde ik, door de unieke manier waarop Vijftig tinten is uitgegeven, niet langs allerlei literaire agenten die er vast van alles aan hadden willen veranderen, zodat het in een categorie zou passen. Dit is een boek dat in geen genre thuis hoort, dat is het frisse, nieuwe eraan."

3.3 Invloed van reviews op James

James zette haar verhaal van FFN over naar haar eigen blog. Op haar eigen blog heette de reacties 'comments' en niet 'reviews'. Dit geeft een verschil aan in het denken over deze reacties. In het voorgaande hoofdstuk is beargumenteerd dat de reviews geen recensies bevatten in de zin van feedback aan de schrijver. In het interview geeft James aan dat ze alle comments leest en dat ze sommige fascinerend vindt. Schreeuwerige comments leest ze niet. Ze zegt:

"I don't want to be derailed from what I was going to write." Verder zegt ze over de reviews "It's a hard thing to put on one site sometimes ... but they're quite easy. Sometimes I think: Oh, I need to catch up on that [part of the story] and they're [the reviewers] are quite handy."

James ziet als nadeel van de comments de bemoeienis van de lezers en als voordeel dat alle mensen die meelesen haar herinneren aan losse verhaallijnen die nog verder uitgewerkt moeten worden. Wanneer ze wordt gevraagd over haar mening over lezers die via hun comments invloed willen uitoefenen op het verhaal, zegt ze:

“I usually shy away from when people do that that, I certainly did that in the first one. In the first one there was just much more freedom to go wherever I want. The thing is, the more backstory there is, the less room there is for manoeuvre.”

Ze wil niet beïnvloed worden, maar stelt dat in de loop van het verhaal de ruimte hiervoor ook steeds minder wordt, doordat niet alles in het verhaal meer mogelijk is.

E.L. James ziet de rest van de community niet als haar redacteuren die haar verhaal naar een hoger plan tillen. Ze ziet het eerder als bemoeienis. Ondanks dat ze de suggesties naast haar neer heeft gelegd zijn haar aanhangers tijdens het bloggen trouw aan haar gebleven, haar positie als auteur heeft dus die ruimte.

3.4 Nieuwe vorm van auteurschap

Het schrijfproces van E.L. James past goed bij de manier waarop het platform in elkaar zit. Het is ingericht om te publiceren per hoofdstuk en zo mensen de ruimte geven om te reageren. Trebor Scholz (2008) stelt dat de term web 2.0 komt met beloften zoals openheid, authenticiteit, het terugbrengen van controle, het delen van code, het decentraliseren van autoriteit, vrijheid van delen en hergebruik en als belangrijkste: het bouwen op het werk en inspanningen van anderen (p1). Deze kenmerken zijn van toepassing op fanfiction en er lijkt daarmee inderdaad een nieuwe manier van werken te zijn ontwikkeld die leidt tot vernieuwende resultaten. Scholz bekritiseert echter de term web 2.0 met het argument dat de karakteristieken van 2.0 altijd al in het internet verweven zaten en dus niet nieuw zijn of een nieuwe versie belichamen. “It created a new enthusiasm for the Web, one that is built on false pretenses such as novelty of its components and a sudden leap in user participation.” (p3)

Scholz is gefrustreerd door de invalshoek van het ‘branden’ van alle ruimtes. Dit neemt volgens hem de kansen en mogelijkheden die het web bieden af:

“The Social Web is not and cannot be the all-mighty teacher, healer, and redeemer for everything that went astray in society. By defining today’s Social Web solely through the lens of business, however, we lose track of all that, which the Web could be. (p6)

Fandom lijkt een ruimte die nog het dichtste bij van Scholz’ ideaal komt. Het geeft een kans aan een groep die normaal gesproken in cultuurproductie vaak over het hoofd wordt gezien, namelijk jonge vrouwen. Maar het web gaat dit probleem niet helemaal oplossen. In het voorgaande hoofdstuk is gebleken dat er weinig inhoudelijke samenwerking is. FFN geeft de mogelijkheid om te bouwen op de inspanningen en het werk van anderen, maar dit wordt niet of nauwelijks gedaan. *Fifty Shades of Grey* kon vanuit het fandom de stap naar populaire media maken. Waarom juist dit werk?

3.5 Creëren van online draagvlak

James geeft aan dat ze tijdens het schrijven van een hoofdstuk veel tweets verstuurt die gaan over de inhoud van wat ze schrijft. Deze tweets kunnen gezien worden als 'teasers'; een glimp van het komende hoofdstuk om het publiek betrokken te houden. Naast het posten van de hoofdstukken gebruikt ze haar blog voor het posten van fanart die ze krijgt toegestuurd. Ze zegt in het interview met Pop Culture Junkie dat ze de fanart erg waardeert en vooral de video's van filmmaker Biel (op YouTube.com JustBiel1) erg goed vindt. Deze video's zijn montages van bestaand beeldmateriaal uit populaire cultuur. De beelden zijn vooral van de Twilightacteurs Kristen Stewart en Robbert Pattinson en zijn op muziek gezet passend bij het verhaal 'Master of the Universe'. Dit is heel tekenend voor remixcultuur die Lawrence Lessig (2007) beschrijft, zoals het gebruik van bestaande, bekende beelden, de inspiratie van een fanverhaal dat al geïnspireerd is op een ander verhaal en de auteur die dit weer deelt met haar fans op haar eigen blog. Er wordt vrij gebruik gemaakt van het bestaande beeldmateriaal en de muziek en zonder rekening te houden met copyrightrechten worden er nieuwe cultuurproducten gemaakt. Alle reviews, comments en fanart zorgen voor veel interactie waarbij veel ruimte is voor participatie. Hierdoor ontstaat er een sterk draagvlak. James heeft zelf een YouTube kanaal waarop ze 'een soundtrack' maakt voor bij haar verhaal.¹⁴ Dit kanaal is nog steeds online, maar er is door James geen activiteit meer. De soundtrack bestaat uit bestaand materiaal van andere artiesten die niet verbonden zijn aan haar project (vooral popmuziek, maar ook klassieke muziek), dat zij bij elkaar verzamelt op haar kanaal. Naast de kanalen onder haar eigen beheer (blog, YouTube, Twitter) bloggen en tweeten haar fans, zoals de bloggers van Pop Culture Junkie, ook over haar werk, wat de fanbase weer versterkt.

Uit haar gedrag is op te maken dat James erg bezig is met het creëren van draagvlak en het mogelijk maken van een fanbase speciaal voor haar verhaal, los van de fanart voor *Twilight*. James geeft in het interview aan dat zij openstaat voor publicatie van haar verhaal.

Een paar maanden na het interview in juni 2011 werd door de Australische e-book uitgever 'The Writer's Coffee Shop' het eerste deel van het werk uitgegeven. Het verhaal was voor de e-bookpublicatie in drie delen ingedeeld en de titel van het eerste deel werd 'Fifty Shades of Grey'. In het eerste hoofdstuk van dit onderzoek bleek dat alleen de namen van de personages zijn veranderd en er verder weinig redactiewerk is geweest. Het gaat dus om het verhaal dat al op de blog van James gepubliceerd was.

3.6 Marketing van 'Fifty Shades of Grey'

Het succes van 'Master of the Universe' kreeg een vervolg buiten de subcultuur doordat het door een e-bookuitgever werd gepubliceerd. Kurkjantrick (2004) schreef in 2004 al dat het aantrekkelijk is voor uitgeverij om een boek gebaseerd op een blog uit te geven. Hij noemt dit fenomeen 'blooks', een voorbeeld hiervan is het succes van Julie Powell's *Julie and Julia, my year of cooking dangerously*. Volgens Kurkjantrick (2004) is het publiceren van blooks

---

¹⁴ <http://www.youtube.com/user/eljamesauthor>

aantrekkelijk voor uitgevers vanwege hun 'ready-made audience', de auteur heeft immers voor de publicatie al een groot online draagvlak.

Is het ready-made audience die het boek 'Fifty Shades of Grey' massaal aanschaffen? Waarom zouden ze, als ze het waarschijnlijk al online hebben gelezen? En ook al is de fanfictie subcultuur erg groot, het is waarschijnlijk niet groot genoeg om van een boek een bestseller te maken.

In de pers rondom de populariteit van het boek werd de term 'Mommy porn' gebruikt. Julie Bosman (2012) gebruikt de term in de New York Times om het publiek te duiden als huismoeders die voor het eerst via de anonimiteit van het internet erotische literatuur aanschaffen. In februari 2012 kocht de uitgever Vintage Books de rechten van het verhaal en gaf in maart een eerste papieren oplage van 250.000 exemplaren van de trilogie uit. Bosman stelt dat de hype grotendeels voortkomt uit mond-tot-mond reclame. Zij quote de vice-directeur van boekhandel Barnes & Noble: "Conversation about the book online has fed many of the sales. . . . I think this shows very clearly what the blog network can do. . . . The word-of-mouth so thoroughly outpaced the availability."

De term en de hype geven aan dat dit genre een nieuw marktsegment heeft aangesneden. In haar recensie over *Fifty Shades of Grey* stelt Alessandra Stanley (2012): "Lots of women who weren't used to reading erotic novels discovered *Shades of Grey*. And downloading was a huge part of the books' success: readers who heard of the book from friends or Facebook could check it out instantly, cheaply and most of all, privately." Het zijn niet dezelfde mensen die weten waar ze fanfictie kunnen vinden, dan hadden ze het verhaal al gekend en was het genre voor hen niet nieuw geweest.

De boeken werden een hype met zorgvuldig gekozen merchandise stelt Zachary Woolfe (2012) in de New York Times. Zo is er een album met klassieke muziek uitgegeven in samenwerking met platenmaatschappij EMI. De vice-president van de klassieke muziekafdeling Wendy Ong liet Woolfe weten dat het team van James EMI had benaderd vanwege het uitgeven van het album 'Fifty Shades of Classical Music'. James was niet blij met het gebruik van haar merknaam en ze besloten vanaf daar om samen te werken aan een officieel album voor bij het boek.

In de media werd een beeld gecreëerd van een erotisch boek alsof dit genre nog niet eerder bestond. Er werd lacherig gedaan over zwepen en handboeien alsof hier nog nooit over geschreven was. Dit genre bestaat allang, wat wel nieuw is, is dat het nu voortkomt uit een door vrouwen gedomineerde subcultuur.

Het boek *The Story of O* is een belangrijk werk gepubliceerd in 1954. Geraldine Bedell (2004) schrijft in the Observer dat het een van de eerste boeken is waarin een vrouw uitgesproken is over seks. Veel termen uit de hedendaagse bondage zijn afgeleid uit het boek. Bedell stelt dat het bekend was dat de auteur onder een pseudoniem schreef en er werd veel gespeculeerd dat het boek eigenlijk door een man was geschreven. Men kon niet geloven dat een vrouwelijke

auteur dit verhaal had bedacht. Pas op haar sterfbed gaf de hoogstaande Française Dominique Aury toe dat zij de auteur was, maar onder het pseudoniem Pauline Reage schreef om haar reputatie niet te beschadigen. Tegenwoordig is de sekse van de auteur nog steeds belangrijk. 'Harry Potter' auteur J.K. Rowling gaf recent haar nieuwste thriller 'The Cuckoo's Calling' uit onder een pseudoniem en koos daarbij bewust voor een mannen naam. In eerdere interviews had ze al aangegeven bewust voor 'J.K.' te kiezen in plaats van haar naam voluit om haar sekse te verbergen, bang dat dit uitgevers en potentiële lezers (het fantasy genre heeft een voornamelijk mannelijke doelgroep) zou afschrikken.¹⁵

Auteur Anne Rice die in het eerste hoofdstuk werd genoemd door haar verzoek om niet opgenomen te worden in de fanfictiecultuur maakt wel gebruik van het succes van James. Haar trilogie van erotische literatuur 'Sleeping Beauty' is in maart 2012 opnieuw uitgebracht met de cover tekst: "If you liked Fifty Shades of Grey, you'll love the Sleeping Beauty trilogy." De boeken waren oorspronkelijk uitgegeven in de jaren tachtig. Anne Rice zegt over de re-release: "In the '80s when these books were published, people really didn't want to talk about them. . . . It was viewed as an outrageous thing to do. The gays were the only people speaking about sexual liberation."¹⁶

Het succes van Fifty Shades zegt dus vooral iets over het genre dat een nieuw publiek heeft gevonden. Nieuwe media speelt daarbij een belangrijke rol. Door de anonimiteit van het internet voelen consumenten zich veilig om het aan te schaffen en door een platform als FFN heeft het verhaal een goed draagvlak kunnen vinden. Dat het draagvlak bestaat uit vrouwen trekt het boek wellicht uit de verborgenheid en maakt het oké om te lezen.

3.7 Veranderingen in de uitgeverwereld

In een interview met Hans Stekete (2012) voor NRC verteld Tilly Hermans, oud-directeur van uitgeverij Meulenhoff en directeur en oprichter van uitgeverij Augustus, over de veranderingen in het vakgebied. Zij stelt dat het e-book een veel groter marktaandeel gaat krijgen. Dit vindt ze jammer omdat het onstoffelijke van het digitale het boek volgens haar een tekst zonder mooie vormgeving maakt. Wat haar opvalt is dat auteurs tegenwoordig snel succes willen en daarin erg ongeduldig zijn. Als uitgever is zij op zoek naar auteurs waar meer dan één boek in zit. Maar volgens haar is de kans tegenwoordig groter, dat na een boek de auteur zegt: Zo en nu ga ik een film maken.

Bestuursvoorzitter van uitgeverij Wolters Kluwer Nancy McKinstry geeft in een interview met Jan Benjamin (2012) aan dat het bedrijf langzaam verandert van uitgeverij naar softwareleverancier. Het gaat nu om het maken van 'tools' om klanten op een efficiënte manier met de informatie om te laten gaan. De nadruk ligt bij de presentatie van de inhoud, deze kan door nieuwe media veel gebruikersvriendelijker worden gemaakt.

---

¹⁵ Volledig interview met Oprah Winfrey http://www.youtube.com/watch?v=Pxh2sgg_ayA bezocht op 23 maart 2013

¹⁶ Volledig artikel in New York Times <http://mediadecoder.blogs.nytimes.com/2012/07/08/in-race-toward-the-erotic-reviving-an-old-trilogy/> gepubliceerd op 8 juli 2012 bezocht op 5 april 2013

3.8 Conclusie

Tilly Hermans ziet een e-book als alleen tekst, maar de nieuwe generatie is gewend aan een digitaal bestand dat vrij is om te remixen (Lessig 2007). Ook haar stelling over het overstappen naar andere media laat dit zien. James gaat met haar 'Fifty Shades of Grey' ook de overstap naar film maken¹⁷, maar bij het creëren van draagvlak zette zij al alle populaire kanalen en mediavormen in. De producten die ze gebruikte waren niet voor of door haar gemaakt. Ze maakte zelf een soort collage van bestaand materiaal om haar verhaal meer dimensies en meer bekendheid te geven. Hier wordt weinig rekening gehouden met de rechten van de auteurs over hun werk.

De status van de auteur is op het FFN platform niet onaantastbaar. De fans hebben hier een hele andere beleving van de cultuurproducten dan de generatie voor hen. In de introductie werd Roland Barthes (1967) genoemd met het idee van 'de dood van de auteur'. Dat deze trend zich heeft doorgezet is te zien aan het artikel van Julian Barnes in de New York Times. Hij beschrijft in 1985 de verandering in de status van de auteur in 'The Follies of Writer Worship'. Volgens hem is het een banaliteit om in de levensverhalen van auteurs te zoeken naar clues die wellicht nieuwe aspecten van het gepubliceerde verhaal konden illumineren. E.L. James nam de personages van Twilight en schreef een nieuw werk. Vervolgens was er een samenwerking van de lezers niet om het werk te verbeteren, maar om het zichtbaar te maken. Het viel genoeg op voor een e-book publicatie. De hoge verkoopcijfers komen voort uit de positionering van het werk, als erotisch verhaal dat vrouwen online lezen, dat een nieuw publiek aansneed.

---

¹⁷ Volledige artikel op Guardian <http://www.theguardian.com/film/2012/jul/10/fifty-shades-grey-film-social-network?INTCMP=SRCH>
bezocht op 10 augustus 2013

CONCLUSIE

In dit onderzoek is er gekeken naar de mogelijkheden, beperkingen en vrijheden die de publicatie van *Fifty Shades of Grey* impliceren. In het denken over schrijven met directe feedback van lezers zien veel wetenschappers een inperking van de macht van de schrijver (Stutsman 2012, Busse en Hellekson 2006, Turk en Johnson 2012). In het schrijven van fanfictie zien veel wetenschappers de irrelevantie van de auteur na de publicatie (Bolter 1990, Sewell 1997, Viires 2005)

Het verschil met het traditionele publicatieproces zit echter niet in de manier van schrijven, maar in het opbouwen van het publiek. De onderzoeksvraag van dit gehele onderzoek was: Produceert de Twilightcommunity op FFN cultuurproducten die via het traditionele publicatieproces niet zouden bestaan?

Na het review-proces te hebben bekeken kunnen we stellen dat we niet kunnen spreken van een community die op een collectieve manier cultuurproducten produceert. De auteurs zijn individuen met volledige zeggenschap over hun eigen werk, omdat zij zelf bepalen wat er wordt gepubliceerd en zijn daarbij van niemand afhankelijk. De reviews gaan meestal niet inhoudelijk in op het verhaal, het blijkt dat het gaat om een cultuur waar schrijvers en lezers elkaar vooral veel aanmoedigen en ondersteunen. Kritiek wordt weinig gegeven, het wordt weinig opgezocht en vaak gezien als bemoeienis

Echter, de zichtbaarheid van de verhalen op FFN is in eerste instantie klein en bij het vergroten van de zichtbaarheid werkt de community wél samen. Door middel van het geven van reviews, follows en favorites komt een verhaal hoger in de sortering te staan op het platform. Door de power law die is aangetoond in hoofdstuk 2 ontstaan er een aantal top presteerders die een grote zichtbaarheid op het platform genieten.

Deze power law heeft ook in het voordeel gewerkt van James. De fans op het platform zijn trouw en productief. Zij werken binnen het fandom aan gerelateerde producten zoals fanart en blogposts. James zelf zette ook veel kanalen in om het verhaal nog meer bekendheid te geven en de fanbase verbonden te houden. Hierdoor had ze veel online draagvlak.

Het werk *Fifty Shades of Grey* is vervolgens in de markt gezet als het kinky boek, dat online populair is. Hier heeft het zijn nieuwe mainstream doelgroep gevonden en ook hier werkte de populariteit weer exponentieel.

Uitgevers zouden vaker gebruik kunnen maken van de duidelijk zichtbare power law en verhalen uitgeven die in het eerste deel van de verdeling zitten. Echter, het online draagvlak zou bestaan uit mensen die het hele verhaal al hebben gelezen en het zou wellicht geen nieuw marktsegment aan kunnen boren zoals *Fifty Shades of Grey*. Uit de interviews blijkt ook dat de auteurs hun activiteit op het platform als vrijetijdsbesteding zien en vaak hun betere werk op andere plaatsen publiceren. Het zoeken naar bestsellers op het platform wordt daardoor een stuk minder attractief.

FFN is een nieuw platform voor cultuurproductie, maar het werk dat uit het fanon weer in het canon komt is geen werk dat de subcultuur is ontgroeid. Doordat er geen sprake is van redactiewerk, is er geen sprake van perfectionering van het werk binnen de community. Het werk stijgt boven de rest uit door de populariteit, niet omdat het een werk vanuit de community zelf is.

Wat nieuw is aan *Fifty Shades of Grey* is de macht die de auteur claimde op het platform en heeft behouden gedurende het verdere publicatieproces. Het tweede nieuwe aspect aan dit werk is het publiek. *Fifty Shades of Grey* heeft door haar online buzz een nieuw marktsegment aangeboord voor het genre van het verhaal. Uit dit onderzoek blijkt dat het een fanfictieverhaal geen collectief product is van een platform met een eigenzinnige eigen stem. Ook het platform als selectieproces voor verhalen levert geen vernieuwend perspectief op, aangezien *Fifty Shades of Grey* een voorbeeld is van werk dat hoog in de sortering kwam, en dit geen vernieuwend werk is. De structuur, cultuur en dynamiek van de Twilightcommunity geeft deze uitkomsten, de kans dat deze verschuiven naar iets anders is daardoor klein. In de toekomst zullen nog meer fanfictieverhalen worden gepubliceerd, maar het zal geen vernieuwende stem binnen het bestaande canon worden.

REFLECTIE OP HET ONDERZOEK

In het onderzoek *Fans en Fifty Shades, een onderzoek naar samenwerking binnen Fanfiction.net* is aangetoond dat de samenwerking tussen lezers en schrijvers niet ligt in het inhoudelijke schrijfproces, maar bij het aanmoedigen van auteurs en het promoten van verhalen. Er is vastgesteld dat veel verhalen worden geschreven door een demografie die in het traditionele publicatieproces beduidend minder publiceert dan anderen.

In verder onderzoek naar dit onderwerp is interessant om te zien of deze jonge vrouwen door hun ervaringen op FFN meer zelfvertrouwen in hun schrijfvaardigheid hebben dan jonge vrouwen die geen deel zijn van deze community. Op het platform stellen auteurs zich bescheiden op en geven lezers weinig inhoudelijke reacties. In de interviews stellen de auteurs echter dat ze hun schrijfvaardigheid zien ontwikkelen. Persoonlijk ben ik erg benieuwd of deze auteurs buiten de community zichzelf meer durven uitdrukken en verwoorden dan niet-fanfictieschrijvers.

BIBLIOGRAFIE

- Aarseth, Espen (1997) *Cybertext Perspectives on Ergodic Literature*. The John Hopkins University Press, London.
- Adorno, T. W., Max Horkheimer (2007) *Dialectiek van de verlichting filosofische fragmenten*. vertaald door Michiel van Nieuwstadt van *Dialektik der Aufklärung : philosophische Fragmente* (1947) Boom, Amsterdam.
- Barabási, Albert-László (2011) 'Introduction and Keynote to A Networked Self' p 1-14 in *A Networked Self*. Routledge, New York.
- Barthes, Roland (1981) 'De dood van de auteur' vertaling van 'La mort de l'Auteur' (1967) door Jacq Vogelaar in *Raster* #17
- Bedell, Geraldine (2004) 'I wrote the story of O' *The Observer* 25 juli 2004 <http://www.theguardian.com/books/2004/jul/25/fiction.features3?INTCMP=SRCH> bezocht op 3 juli 2013
- Benjamin, Jan (2012) 'Nederland verandert te langzaam' *NRC Weekend* 6-7 okt 2013 p3
- Black, Rebecca W. (2005) 'Access and Affiliation: The Literacy and Composition Practices of English Language Learners in an Online Fanfiction Community' *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 49 (2): 118-128.
- Black, R.W. (2005) 'Online fanfiction: What technology and Popular Culture Can Teach Us about Writing and Literacy Instruction' *New Horizons for Learning Online Journal*, 11 (2) (Spring 2005).
- Boelstorff, Tom, Bonnie Nardi, Celia Pearce en T. L. Taylor (2012) *Etnography and Virtual Worlds*. Princeton University Press, New Jersey.
- Bolter, (1990) *Writing Space: The Computer, Hypertext, and the History of Writing*. Lawrence Erlbaum Associates, Mahwah
- Booth, Paul (2010) *Digital Fandom: New Media Studies*. Peter Lang, New York.
- Bosgraaf, Mirjam (2012) 'Schrijfster Vijftig tinten grijs: 'De kinky seks raakte een snaar' *Volkskrant* 5 juli 2012 <http://www.volkskrant.nl/vk/nl/3352/boeken/article/detail/3282096/2012/07/05/Schrijfster-Vijftig-tinten-grijs-De-kinky-seks-raakte-een-snaar.dhtml> bezocht op 5 augustus 2013
- Bosman, Julie (2012) 'Discreetly Digital, Erotic Novel Sets American Women Abuzz' *New York Times* 9 maart 2012 http://www.nytimes.com/2012/03/10/business/media/an-erotic-novel-50-shades-of-grey-goes-viral-with-women.html?pagewanted=all&_r=0 bezocht op 6 juni 2013

Bullet en Courtney (2011) 'Watch and share: 5-part interview series with 'Fifty Shades of Grey' author' *Pop Culture Junkie* <http://www.popculturejunkie.net/profiles/blogs/watch-and-share-pop-culture-junkie-s-5-part-interview-series-with> bezocht op 20 juni 2013

Busse, Kristina en Karen Hellekson (2006) "Introduction: Work in Progress" In *Fan Fiction and Fan Communities in the Age of the Internet*. Ner Essays, edited by Karen Hellekson en Kristina Busse, 5-32. Jefferson, NC: McFarland

Bylin, Kyle (2009) 'Interview: Nancy Baym of Online Fandom' in *Hypebot.com* gepubliceerd op 23 maart <http://www.hypebot.com/hypebot/2009/03/nancy-baym-interview-series.html> bezocht op 2 juni 2013

Colgan, Jenny (2012) 'Review: Fifty Shades of Grey' *Guardian* op 13 april 2012, <http://www.theguardian.com/books/2012/apr/13/fifty-shades-grey-el-james-review?INTCMP=SRCH> bezocht op 6 juni 2013

Coppa Francesca (2012) 'Book review: Digital Fandom: New Media Studies by Paul Booth' *Transformatieve Work and Cultures*, no. 11
Curtis, Richard (2003) *How To Be Your Own Literary Agent: An Insider's Guide to Getting Your Book Published*. Houghton Mifflin Company, New York

Flusser, Vilém. 2002. 'The Codified World'. *Writings*, 35 - 41. University of Minnesota Press, Minneapolis

Fornas, J. (1995), 'Youth, culture and modernity', 1-11 in *Youth culture in late modernity*, Sage Publications, London 198 p.

Glatzer, Jenna (2006) *The Street Smart Writer, Self Defense Against Sharks and Scams in the Writing World* Nomas Press, Chicago

Hebdige, Dick (1979) *Subculture: The Meaning of Style*. Routledge, London

Hine, Christine (2001) *Virtual Ethnography* SAGE Publications, London

Howe, Jeff. "Crowdsourcing: A Definition." *Wired.com*. 2 June 2006. <http://www.crowdsourcing.com/cs/2006/06/crowdsourcing_a.html> bezocht op 23 juli 2013

Hudson, Barbara (1984) 'Femininity and Adolescence' *Gender and Generation* Macmillan, London

James, E.L. (2011) *Fifty Shades of Grey*. Vintage, New York

James, E.L. (2012) *Fifty Shades Darker* Vintage, New York

- James, E.L. (2012) *Fifty Shades Freed*. Vintage, New York
- Jenkins, Henry (2006) *Convergence Culture*. NYU Press, New York
- Jenkins, Henry (1992) *Textual Poachers: Television Fans and Participatory Culture*. Routledge, New York
- Kearney, Mary Celeste (2006) *Girls Make Media*. Routledge, New York
- Kurkiantrick, Joshua (2004) "A New Forum (Blogging) Inspires the Old (Books)." *New York Times*, December 15, E1.
- Lanier, Jaron (2006) "Edge: DIGITAL MAOISM: The Hazards of the New Online Collectivism" *Edge : Conversations on the Edge of Human Knowledge*.
- Lessig, Lawrence (2007) *Remix* Penguin Press, New York
- McLeod, Kembrew (2005) 'Confessions of an Intellectual (Property): Danger Mouse, Sonny Bono, and My Long and Winding Path as a Copyright Activist Academic' in *Popular Music and Society*, vol. 28, No 1, pp. 79-93
- Meyer, Stephenie (2005) *Twilight* Little, Brown and Company, New York
- Miles, S. (2000), *Youth lifestyles in a changing world*, Open University Press, Buckingham
- Morrison, Ewan (2012) 'In the beginning, there was fan fiction: From the Four Gospels to Fifty Shades' *Guardian* 13 augustus 2012 <http://www.theguardian.com/books/2012/aug/13/fan-fiction-fifty-shades-grey> bezocht op 2 juni 2013
- Reiss, Fern (2002) *The Publishing Game: Find an Agent in 30 Days*. Peanut Butter and Jelly Press, Boston
- Rheingold, Howard (1993) *The Virtual Community: Homesteading on the Electronic Frontier*. Reading, MA: Addison Wesley.
- Rosenblatt, Louise (1969) 'Toward a Transactional Theory of Reading' in *Journal of Reading Behavior*, 1(1), p31-51.
- Russ, Joana (1983) *How to suppress Women's Writing* Austin University of Texas Press, Austin
- Schaefer, Mirko Tobias. (2011) *Bastard Culture!: How User Participation Transforms Cultural Production*. Amsterdam: Amsterdam UP

Scholz, Trebor (2008) 'Market Ideology and the Myths of Web 2.0' *First Monday*, Volume 13, No 3, 3 maart 2008

Sciolino, Elaine (2012) 'Lumière, The French Fifty Shades' *The New York Times* op 16 januari 2013 <http://tmagazine.blogs.nytimes.com/2013/01/16/lumiere-the-french-fifty-shades/> bezocht op 5 juni 2013

Sewell, David R. (1997) 'The Internet Oracle, Virtual Authors and Network Community' *First Monday* Volume 2 number 6

Shirkey, Clay 2003 'Power Laws, Weblogs and Inequality' <http://shirky.com/writings/powerlawweblog.html>

Stanley, Alessandra (2012) 'Glass Slipper as Fetish' *New York Times* op 2 april 2012 <http://www.nytimes.com/2012/04/03/books/fifty-shades-of-grey-s-and-m-cinderella> bezocht op 6 juni 2013

Steketee, Hans (2012) 'Moeilijke mannen zijn het probleem niet' *NRC Weekend* 1-2 sept 2013 p 18-19

Stutsman, Staci (2012) 'Blogging and Blooks: Communal Authorship in a Contemporary Context' *Transformatieve Works and Cultures* no. 11

Taylor, Timothy (2001) 'Music, technology, agency, and practice'. Chapter 2 in *Strange Sounds: Music, Technology & Culture* Routledge, p15-38.

Thornton, S. (1996), *Club Cultures: music, media and subcultural capital*, Middletown University Press, Wesleyan 191 p

Turk, Tisha en Joshua Johnson (2012) "Toward the Ecology of Vidding" In "Fan/Remix Video" edited by Francesca Coppa en Julie Levin Russo, special issue, *Transformative Works and Cultures*, no 9.

Verver, Martijn (2011) 'Vaar mee op de vloedgolf van sociale netwerken' in *Draagvlak voor kunst* Boekman 87

Viires, Piret (2005) 'Literature in Cyberspace' in *Folklore* Volume 10 issue 29, pp 153 The Warburg Institute, London

Woolfe, Zachary (2012) 'For Those in the Mood, Some Music' *New York Times* 18 september 2012 <http://artsbeat.blogs.nytimes.com/2012/09/18/for-those-in-the-mood-some-music/> bezocht op 1 augustus 2013

BIJLAGE A

25 verhalen voor het onderzoek naar het review-proces

Titel	Auteur	Reviews
Love Will Find A Way	RandomWriter2011	88
The Tales of a Twelve-Year-Old Twihard	Amenah	59
Love, Bella	T. Alana M	112
Disapeared	mortal-paralight	107
Revelations	Milk of Awesomeness	75
Crudele	Shereba Volturi	115
Forks Read the Twilight Saga	Lealover1	169
Beatiful Fate	eloquentlyinsane	114
Vampire Red, Vampire Gold	xox-twilight-xoxB	109
The Mission	Kelsismom	246
Cheese, Wine and True Love	mrs.cullen620	126
Paralyzed	Flutetenorsaxplayer2008	139
Without You	AnnikaMalfoy	259
Love Me, Love Me Not	KitKatTicTac	68
I Changed Him	0.0-MIDNIGHTROSE-0.0	412
Equinox	TheWhiteRabbit23	84
Monster	True Goddess	70
Desire	Judy1998	241
Mysterious Past	Twilightfanjm	64
Welcome to the Family	Robstenlover93	211
I Am Always Here For You	OfficialMrsStyles	52
Wild Hearts	ChaoKitsuneX	118
Silence	Bailey Michelle	74
Playing the Pack	TurnItUp	159
The Voice Within	astrozombie13	69

BIJLAGE B

Cijfers verdeling over de negen categorieën

	Compl i- mente n	Lees- ervarin g	Perso -nage	Plot	Reacti e	Fact chec k	Prose	Alg kritie k	BS voor auteur	Totaal
Find Way	55	2	10	32	3	7	3	0	12	88
Twihard	16	10	11	18	0	1	17	7	2	59
Love, Bella	65	10	15	17	7	3	7	5	17	112
Disappeared	67	24	13	54	0	0	13	0	34	107
Revelations	41	16	8	17	5	1	8	0	13	75
Crudele	54	10	14	35	3	5	16	4	33	115
Forks	88	7	8	46	1	12	9	0	104	169
Beautiful Fate	63	23	11	42	0	3	21	1	30	114
Red Gold	66	4	8	31	10	0	10	0	58	109
Mission	162	36	60	90	6	0	13	0	99	246
Cheese	68	13	17	56	0	0	9	2	63	126
Paralyzed	80	11	14	40	0	7	5	0	55	139
Without you	154	47	31	102	1	8	23	0	75	259
Love not	36	6	7	29	0	3	3	0	35	68
Change	253	10	51	133	0	10	30	1	206	412
Equinox	41	3	15	42	0	3	10	0	37	84
Monster	43	7	7	23	0	1	7	0	44	70
Desire	125	14	39	85	0	1	25	3	114	241
Mysterious	39	1	12	20	0	1	8	0	28	64
Welcome	85	7	55	90	9	2	12	0	67	211
I Am Here	32	3	2	9	0	0	0	0	30	52
Since	94	5	25	57	14	1	15	0	50	167
Chilvalry	19	2	9	23	2	1	3	0	28	59
Wild	49	2	35	61	1	2	17	0	61	118
Silence	58	4	2	13	8	0	6	0	43	74
Pack	86	6	37	95	0	2	29	1	96	159
Voice	42	2	17	24	1	0	7	0	39	69
Totaal	1981	285	533	1284	71	74	326	24	1473	3566

BIJLAGE C

Verdeling van reviews zonder enige inhoudelijke opmerking

	Compliment	PM	Com+PM	Totaal	Aantal reviews	Percentage niet-inhoudelijk
Fork	20	32	37	89	169	52,7
Beautiful fate	14	5	14	33	114	28,9
Red gold	21	19	22	62	109	56,9
Mission	25	4	39	68	246	27,6
Cheese	9	13	27	49	126	38,9
Paralyzed	37	17	19	73	139	52,5
Without you	54	6	29	89	259	34,4
Love not	5	15	9	29	68	42,6
Changed	84	49	99	232	412	56,3
Equinox	3	7	14	24	84	28,6
Monster	5	7	22	34	70	48,6
Desire	42	22	44	108	241	44,8
Mysterieus	10	8	14	32	64	50
Welcome	35	11	21	67	211	31,8
I Am Here	11	11	15	37	52	71,2
Since	36	8	25	69	167	41,3
Chivalry	6	16	4	26	59	44,1
Wild	9	6	12	27	118	22,9
Silence	14	2	29	45	74	60,8
Pack	10	6	23	39	159	24,5
Voice	10	5	14	29	69	42,0
Totaal	460	269	532	1261	3010	42,9

BIJLAGE D

Algemene informatie over onderzochte verhalen

	Reviews	Favorites	Follows	Rated	Chapters	Genre
Love Way	88	37	48	M	34	Bella & Jacob
Twihard	59	1	5	T	32	Parody/Angst
Love, Bella	112	35	34	T	52	Humor/parodie
Disappeared	107	36	56	T	11	Hurt/Comfort/Romance
Revelations	75	29	32	T	17	Drama
Crudele	115	146	226	T	14	Romance/Hurt/Comfort
Forks	169	149	177	K	14	Romance/fantasy
Beautiful fate	115	90	45	K+	14	Romance/drama
Red gold	109	97	87	T	13	Romance/suspense
Mission	246	106	198	T	19	Drama/romance
Cheese	126	123	193	T	32	Romance/drama
Paralyzed	139	199	221	T	29	Drama/Hurt/comfort
Without you	259	204	94	T	23	Romance/friendship
Love not	68	47	105	T	10	Romance/family
Change	412	370	535	T	21	Drama/romance
Equinox	84	63	107	T	12	Romance/Hurt/comfort
Monster	70	18	29	T	17	Drama/romance
Desire	241	88	104	T	23	Romance/drama
Mysterious	64	19	23	T	9	Mystery/Hurt/comfort
Welcome	211	114	192	T	15	Romance/drama
I Am Here	52	37	57	T	7	Romance/drama
Since	167	83	110	T	36	Romance/friendship
Chivalry	59	26	58	T	11	Romance/friendship
Wild Hearts	118	78	144	T	52	Romance
Silence	74	62	113	T	18	Hurt/comfort/romance
Pack	159	51	85	M	9	Supernatural/romance
Voice	69	55	85	M	14	Hurt/comfort/romance